

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΓΑΛΟΦΥΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ, υπό Σ. Βλαβιανοῦ.
ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΠΕΣΤΙΑΣ, υπό Πολ. Δημητράκοπούλου.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ, υπό Σ. Σταματίου.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ, υπό Χαρ. Καμβουκίδου.

ΠΕΡΙ ΟΠΕΡΕΤΤΑΣ, υπό Σ. Μπριουμιζάκη.

ΤΑ ΤΑΛΕΝΤΑ ΜΟΥ, υπό Γ. Κουμβίτου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

ΕΙΚΟΝΕΣ :

Μάθημα μουσικῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. — Κορμοὶ δένδρων, υπό Ἰγγλέση. — Ἄγραφοι πωλητῆς. — Ἡ ἐκκλησία, υπό Ράλλη. — Φιλαρμονικὴ μουσικὴ ὄργανοτροφεῖον Ἰωαννίνων. — Μουσικὴ φρουρὰς Ἀθηρῶν. — Ἡ μουσικὴ Λεμησοῦ Κύπρου.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1910

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΟΔΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΡΙΘ. 9. (ΠΑΛΤΕΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ)

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1910

ΤΕΥΧΟΣ 4^{ον}

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ὁδὸς Βενιζέλου Ἀριθμ. 9

Πλατεία Μητροπόλεως

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐτησίᾳ δρ. 9

Ἐξάμ. » 5

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐτησίᾳ φρ. 10

Ἐξάμ. » 6

Π. ΔΗΜΑΣ & Α. ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ ΔΓ' ΕΛΛΑΔΑ

ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 9

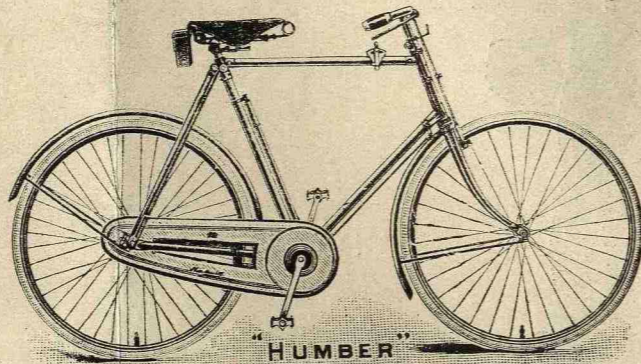
ΑΘΗΝΑΙ

HUMBER

Ὅ,τι δήποτε ζητήσετε διὰ ποδήλατα καὶ αὐτοκίνητα θὰ τὰ εὑρητε μόνον εἰς τὸ κατάστημα ποδηλάτων καὶ αὐτοκινήτων κ. ΒΗΧΟΥ.

Περίβολος Βουλῆς ἀρ. 3

Ἀριθ. Τηλεφώνου 590.

ΒΛΑΒΙΑΝΕΙΟΝ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ

ΝΕΥΡΙΚΩΝ & ΦΡΕΝΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΤΗΣΙΑ, ὁδὸς Κύπρου ἀριθ. 2 & 4

Διήρτηται εἰς δύο τμήματα :

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ διὰ τοὺς *νευροπαθεῖς* καὶ *ΦΡΕΝΙΚΟΝ* διὰ τοὺς *ὄρενοπαθεῖς*

Πᾶσα περαιτέρω πληροφορία ἀπευθυντέον εἰς τὸν Διευθυντὴν καὶ Ἴδιοκτῆτην κ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΝ εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις οἰκίαν του

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 2α

ΜΑΘΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Ἡ σοβαρὰ αὕτη «Καλλιτεχνικὴ Ἐπιθεώρησις» πρὸς τῇ μικρᾷ καὶ συνήθει καὶ βραχεῖα ἀρθρογραφία ἀπέβλεψεν εἰς ὑψηλότερας σφαίρας τῆς νοήσεως καὶ λίαν ἀξιεπαίνως ἐπεξήτησεν, ὅπως παράσχη θετικωτέραν τροφήν πνευματικὴν τοῖς ἐκλεκτοῖς καὶ τοῖς πολυπληθέσιν αὐτῆς ἀναγνώσταις καὶ ταῖς ἀναγνωστρίαις. Ἡ σειρά τῶν ἀρθρῶν, ἣτις θέλει ἐπακολουθήσει εἰς ἐπανειλημμένα τεύχη προσεχῆ, ἀφιεροῦται εἰς θέμα οὐ μόνον λίαν ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπαγωγόν, σίγμα δὲ καὶ διδακτικώτατον. Πῶς καὶ διατὶ τόσοι μεγαλοφυεῖς καλλιτέχναι, συνθένται ὑψιπετεῖς, γλύπται καὶ ζωγράφοι ἐμπειροσμένοι, ὑπὸ πᾶσαν ἐποπνὴν δαιμόνιοι ἄνδρες, παρεφρόνησαν διαρκούσης τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως αὐτῶν ἢ κατέληξαν εἰς τὰς δυσμάς τοῦ βίου αὐτῶν παράφρονες; Πῶς καὶ διατὶ καὶ ὅσοι δὲν ἐξεδήλωσαν σημεῖα παραφροσύνης ἐκδήλου, διήλθον ὅμως τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐν καταστάσει κειμένη εἰς τὰ μεθόρια τῆς ἐμφροσύνης καὶ τῆς παραφροσύνης; Τέλος πῶς καὶ διατὶ ἡ νευροπάθεια ἐτύχασε καὶ τυγχάνει συνοδὸς μοιραία πολλῶν καλλιτεχνῶν, ἰδοὺ προβλήματα περὶ ὧν ἡμῖν ὁ λόγος ἔσται ἐν τοῖς ἐπομένοις ὡς οἶόν τε διὰ βραχέων καὶ μεθοδικῶς.

Ἡ παρούσα λοιπὸν μελέτη κατ' ἀνάγκην θὰ περιλάβῃ δύο σειρὰς ἀρθρῶν, θὰ ἀπαρτισθῇ ἐκ δύο κυρίως μερῶν· εἰς μὲν τὸ πρῶτον οἰοῦμαι προεισαγωγικὸν θὰ ἀγαπηχθῇ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ περισπούδαστον θέμα τῆς μεγαλοφυΐας καὶ παραφροσύνης, διότι ἐπ' αὐτοῦ, ὡς βάσεως, θὰ στηριχθῇ ἡ ἔρευνα τοῦ καθ' ἕκαστα βίου τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν ἀπὸ ψυχολογικῆς ἀπόψεως. Δι' αὐτοῦ ὡς κριτηρίου θὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ δὴ ἐν τῷ προκειμένῳ τῆς καλλιτεχνικῆς ψυχῆς, δι' αὐτοῦ, ὡς ἄλλον μίτον Ἀριάδνης θὰ εἰσχωρήσωμεν εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ λαβυρίνθου τῆς ψυχῆς τοῦ καλλιτέχνου.

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον, ὃ περὶ θὰ ἀπιριζήται ἐκ πολλῶν ἄλλων ἀρθριδίων θὰ ἀνατάμωμεν τὰ τῆς διανοητικῆς ἐκφάνσεως τῶν μεγαλειτέρων καὶ διαπρεπεστέρων καλλιτεχνῶν τῆς ὑψηλίου κερωρισμένως ἐκάστου, ἵνα ἴδωμεν καὶ κατανοήσωμεν ἐφηρμοσμένως πλέον τὰ δόγματα καὶ τὰς θεωρίας, ὅσαι ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ἐκτίθενται καὶ τὸ ἀληθὲς ὀρθὸν καὶ λογικόν τινων ἐξ αὐτῶν ἢ τὸ πεπλανημένον ἄλλων.

Καὶ πρῶτον περὶ μεγαλοφυΐας καὶ παραφροσύνης.

Εἶναι ἀληθὲς ὅσον καὶ παράδοξον, ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα ἐθεωρήθη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι· σήμερον ὡς παραφροσύνη καὶ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι τὰ ἄριστα τῶν πνευμάτων ἐξήνεγκον τοιαύτην τινὰ γνώμην, πολλάκις αὐτοκαταδικασθέντα οὕτω καὶ ὅτι παραλλήλως πρὸς τοὺς μεγάλους σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας τῆς ἀρχαιότητος καὶ αὐτὸς ὁ ἀμάθης ὄχλος καὶ ὁ κοινὸς λαὸς οὐχὶ διάφορον ἐπρόσβευεν ἐκάστοτε γνώμην καὶ πρεσβεύει εἰσέτι, τασσόμενος καὶ κατὰ τοῦτο, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς σοβαρᾶς ἐπιστήμης, τῆς διεκδικούσης ὅτι διδάσκει τὴν ἀλήθειαν

ἢ τοῦλάχιστον ὅτι παρτοίοις τρόποις αὐτὴν ἐκζητεῖ. Ἦδη ὁ Ἀριστοτέλης ἔγραψεν ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος ἐγκεφαλικῶν συμφορῶσεων πλεῖστοι ἀπέβαινον ποιηταί, προφηταὶ καὶ Σιβύλλαι, ὅτι ὁ Μάρκος ὁ ἐκ Συρακουσῶν ἐστιχοποιεῖ ἄριστα, ὅτε ἡ διάνοιά του ἐνόσει, ὑγιῆς δὲ γινόμενος οὐδαμῶς ἦν ἱκανὸς πρὸς τοῦτο. «Συχνάκις, λέγει ἄλλοθι, παρετήρησαν ὅτι οἱ ἐνδοξοὶ ἄνδρες ἐν τῇ ποιήσει, ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ ταῖς τέχναις ἦσαν ἢ μελαγχολικοὶ ἢ φρενοβλαβεῖς, ὡς ὁ Αἴας, ἢ μισάνθρωποι ὡς ὁ Βελλεροφόντης. Τελευταίως ἔτι ἀνεγνωρίσαμεν τὴν αὐτὴν φύσιν εἰς τὸν Σωκράτη, τὸν Ἐμπεδοκλέα, τὸν

Πλάτωνα και τόσοις άλλους, ἀλλ' ἰδίᾳ εἰς πολλοὺς ποιητάς». Ὁ δὲ Δημόκριτος, πλειοδοτῶν εἰς τὰ ἄνωτέρω, δὲν ἐθεώρει ὡς ποιητὴν εἰ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα τὸν ἐγκέφαλον ἐν διαταραγῇ τελείᾳ. Καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα παραπλήσια πολλὰ ἐφρόνουν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, διελθόντα τὸς πρώτας περιόδους τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, χωρὶς οὐδεὶς, ἀπολύτως οὐδεὶς, ἐφ' ὅσον γινώσκω, τὰ θίξῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ τὰ πειραθῆναι τὰ δώσω ἑτέραν τιὰ λύσιν τοῦ προβλήματος, ἢ ὅπως δήποτε τὰ διαφωνήσῃ πρὸς τοὺς μεγάλους ἐκείνους διδασκάλους, ὧν ἡ ἐπιβολὴ ἐν πᾶσιν ἀναφαίνεται κραταιά, ἐνίοτε καὶ ἐπαιθῆς, ἀλλὰ πάντως ἀκαταμάχητος. Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις αἱ περὶ μεγαλοφυΐας καὶ παραφροσύνης ἰδέαι ἐξοριζώθησαν, ἀλλὰ καὶ πνεύματα ἢ φιλοσοφικὰ ἢ ἐπιστημονικά, ἐν τοῖς πρώτοις τὸν ἀγῶνα τῆς ἀληθείας ἀγωνιζόμενα, ἀπεδέξαντο καὶ ἀνέπτυξαν τὰς ἰδέας ταύτας καὶ διὰ μυρίων ἐπιχειρημάτων ἐπεξήτησαν τὴν καθιέρωσιν πλέον τοῦ λοιποῦ, ὡς εἰς δόγμα, ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα εἶναι μορφὴ τις παραφροσύνης. Κορυφαῖος πάντων ἀνεδείχθη ὁ πολὺς Lombroso, οὕτινος τὴν πρόσφατον ἀπώλειαν θρηνηθῆναι εἰσέτι καὶ οὕτινος ἡ μεγαλοφυΐα ἡμιλλᾶτο πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν δεινότητα καὶ ὑπεροχὴν.

Ὁ Pascal ἔλεγε πάντοτε ὅτι ἡ ἄκρα ἰδιοφυΐα θίγει τελείως τὴν ἄκραν ἀνοίαν. Φθάνομεν μέχρι τοῦ 1836, ὅτε ὁ Lelut μέλος τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου ἐδημοσίευσεν περιφανεῖς ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους», δι' οὗ πειρᾶται τὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Σωκράτης ἦτο ψευδαισθητικός, ἔσχεν ἐκστάσεις, σχεδὸν κρίσεις καταληψίας, ψευδαισθήσεις τῆς ἀφῆς, πρὸ πάντων τῆς ἀκοῆς, πιθανῶς καὶ τῆς ὄρασεως. Μετὰ τὴν πραγματεία τούτην ἀξίας λόγου πρᾶ-

ματείας ἀνευρίσκομεν πολλὰς, πάσας ἢ σχεδὸν πάσας, διαπνεομένας ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχικῆς ἰδέας ὅτι μεγαλοφυΐα καὶ παραφροσύνη εἰσὶ ταυτόσημα καὶ ὅτι πάντες ἢ σχεδὸν πάντες οἱ μεγαλοφυεῖς ἦσαν ἢ κατέστησαν παράφρονες. Ἐτέρα ἔργα δημοσιευθέντα ἔκτοτε τείνουσιν εἰς ἐπίρροσιν τῆς θεωρίας ταύτης καὶ μάτην οἱ ἀντίπαλοι αὐτῆς ἀγωνίζονται τὰ καταβάλλωσιν αὐτήν, τοσοῦτον ριζωθεῖσαν εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν, τοσοῦτον ἀσπασίτην γενομένην καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἐπιλέκτων πνευμάτων καὶ τῶν μᾶλλον θεικῶν ἐπιστημόνων. Σὺν ἄλλοις καὶ ὁ Κάρολος Richet, ὁ ἐπιφανέστατος οὗτος φυσιολόγος καὶ μεγαλοφυῆς ἐπιστήμων, θεωρεῖ τὸν μεγαλοφυᾶ ὡς «ὄν ἀνώμαλον καὶ παράδοξον», φροεῖ δὲ ὅτι «οἱ μεγαλοφυεῖς, οἵτινες διαφέρουσι τοῦ περιβάλλοντος ἐν ᾧ βιοῦσι, δὲν ἔχουσι τὴν κοινὴν διανοητικὴν ὑγείαν· κέκτηνται ἐπιβαρύνσεις φυσιολογικὰς καὶ ψυχολογικάς, εἰσὶ προσβεβλημένοι εἴτε ὑπὸ παραληρημάτων καταδιώξεων, εἴτε ὑπὸ παραληρημάτων μεγαλείων, εἴτε ὑπὸ θρησκευτικοῦ παραληρηματος. Ἀνήκουσιν εἰς οἰκογενείας, ἐν αἷς ἀφθονοῦσιν οἱ ἐκφυλοὶ καὶ οἱ φρενοβλαβεῖς· οἱ πλεῖστοι ἀποθνήσκουσιν ἄνευ ἀπογόνων ἢ καὶ τὰ τέκνα, ἅτινα καταλείπουσιν εἰσιν ἀσταθοῦς διανοητικῆς ἰσορροπίας καὶ εἰς οὐκ ἰκανοτικὴν φυσικὴν κατάστασιν». Καὶ κατωτέρω προστίθησι: «Τὸ ἀπλούστερον εἶνε λοιπὸν τὰ συμπεράσματα μετὰ τοῦ Lombroso ὅτι δὲν ὑπάρχει μέγας ἀνήρ ἄνευ ἴχνους φρενοβλαβείας καὶ τὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ρῆσιν, ἣν ἀποδίδουσι τῷ Ἀριστοτέλει, τῷ διδασκάλῳ τούτῳ ἐν πᾶσι: Nul-lum magnum ingenium, sine quadam mixtura dementiae». Θὰ ἦτο ἀνωφελὲς ἢ παράθεσις δεκάδων συγγραφεῶν τεινόντων πρὸς τὴν αὐτὴν ἰδέαν, ἐπιλείπει με δὲ ὁ χρόνος διηροῦμενον καὶ τὰς γνώμας τῶν κατὰ τῆς θεωρίας ταύτης ἐξεγερθέντων καὶ

διὰ πειστικῶν ὡσαύτως ἐπιχειρημάτων ἐπιζητησάντων τὴν ἀναίρεσιν τῶν Λομπροζείων ἰδεῶν, ἰδίᾳ δὲ μεταξὺ τῶν ἰδεῶν τούτων μίαν, τὴν χαρακτηρίζουσαν τὴν μεγαλοφυΐαν ὡς νεύρωσιν καὶ δὴ ὡς ἐπιληψίας μορφὴν λαιθάνουσαν, τοῦθ' ὅπερ καὶ πρῶτος καὶ μόνος ὁ μέγας οὗτος διδάσκαλος ἰσχυρίσθη καὶ μέχρις ἐσχάτων ἔτι ὑπεστήριξε, καὶ ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸ ἐμὲ μικρὸν πρὸς τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐβεβαίωσε, γράφων μοι, ὅτι ἐμμένει πάντοτε εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ἰδέαν περὶ μεγαλοφυΐας: «Ma non ho cambiato le mie idee già esposte, essere il genio una varietà dell' epilessia». Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς προέχει καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον θεωρεῖται σήμερον παρὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ὁ Lombroso ὡς ἡγέτης τῆς μοίρας ἐκείνης τῶν ἐρευνητῶν, ὅσοι πιστεύουσιν ὅτι μεγαλοφυΐα καὶ παραφροσύνη εἰσὶ συμφυᾶ, ὅτι ἡ παραφροσύνη εἶνε σχεδὸν *conditio sine qua non* τῆς μεγαλοφυΐας. Ἐπιφυλάσσων τὴν μακροτέραν τῶν πραγμάτων ἔκθεσιν ἐν τῇ «Ψυχιατρικῇ καὶ Νευρολογικῇ Ἐπιθεωρήσει» μου, θὰ ἀρκεσθῶ ἵνα δώσω ἔνταῦθα τὸν σκελετὸν τῶν σκέψεων καὶ πεποιθήσεών μου τῶν ἀτομικῶν ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου προβλήματος, ὅπερ καὶ ἀψησῶμαι, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον θὰ ἀπασχολήσῃ καὶ πρέπει τὰ ἀπασχολήσῃ τὰς μελλούσας γενεάς, ὡς μεστὸν ἐνδιαφέροντος θεωρητικοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρακτικοῦ, ὡς εὐχερῶς τὰ κατανοήσῃ τις δύναται.

Τὸ συνάγειν ἐκ τῶν γενικῶν νόμων τῆς Βιολογίας καὶ Φυσιολογίας συμπεράσματα καὶ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ μερικοῦ τινος ζητήματος καὶ δι' αὐτῶν ἐπιχειρεῖν τὴν λύσιν ἐιδικοῦ τινος προβλήματος, φαίνεται μοι ὡς ὁδὸς εὐθέτερον καὶ ἀσφαλέστερον ἄγρυσαν ἐπὶ τὸν σκοπὸν, ὅταν ἡ καθιερωθεῖσα ἐπιστήμη παρέχει ἡμῖν τοιοῦτους νόμους γενικούς, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ τότε μόνον ὁ ἐπιστήμων, ὁ ἐρευνητὴς τὴν ἀλή-

θειαν, ὁ ἐπιζητῶν τὴν λύσιν ἐνὸς προβλήματος δικαιούται τὰ χωρήσῃ ἐκ τῶν μερικῶν ἐπὶ τὰ γενικά καὶ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα περιπτώσεων τὰ συναγάγῃ καὶ μορφώσῃ ἀξιώματα καὶ θεωρίας, δόγματα καὶ νόμους, ὅταν ἀπορῆ τοιοῦτων ὑπαρχόντων καὶ καλῆται οὗτος τὰ διαπλάσῃ καὶ ἐξεύρῃ καὶ τὰ μορφώσῃ αὐτούς. Τοιοῦτό τι λοιπὸν συμβαίνει ἄρᾳ γε ἐπὶ τοῦ προκειμένου; Ἴδου ἡ ἐπιστημονικὴ βᾶσις τῆς ἐμῆς ἀντιλήψεως, ἰδὸν ποῦ ἐξήτησα τὰ βασίσειω καὶ ἐδραιώσω τὴν πεποιθήσιν μου, τὰ ἀναπαύσω τὴν ἐπιστημονικὴν μου συνείδησιν, μέχρις οὔ τὸ μέλλον εἴπῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ λέξιν, μέχρις οὔ τὸ μέλλον καθορίσῃ τὴν πειραματικὴν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἀναμφήριστον ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, περὶ τοῦ ἂν καὶ κατὰ πόσον καὶ πῶς καὶ πότε ἡ μεγαλοφυΐα εἶνε νεύρωσις, εἶνε μορφὴ ἐπιληψίας ἢ παραφροσύνης, ἢ ἔχει κοινὰς ἐκδηλώσεις μετ' αὐτῶν.

Ἄναζητήσας λοιπὸν εὖρον ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς θέματος ἡ ἐπιστήμη παρέχει νόμον τινὰ γενικώτατον ὅσον καὶ ἀληθέστατον, ὁ νόμος δ' οὗτος, ἐφ' οὗ στηρίζω ὀλόκληρον τὸ οἰκοδόμημά μου, εἶναι ὁ πασίγνωστος νόμος τῆς Βιολογίας καὶ Φυσιολογίας καθ' ὃν: **τὸ ὄργανον, δημιουργεῖ τὴν λειτουργίαν καὶ ἀντιθέτως ἢ λειτουργεῖ τὸ ὄργανον.**

Ἴδου ἡ πυξίς, ἡ ἀσφαλὴς καὶ βεβαία, ἡ πλέον ἢ ἐπιστημονικὴ, ἡ καθιερωθεῖσα ὑπὸ τῶν αἰώνων καὶ τῆς πείρας, ὑπὸ τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τοῦ πειράματος, μεθ' ἧς ὡς γνώμονος θὰ οὐριοδρομήσω πρὸς ἀγαθὸν τέρας, πρὸς ἀσφαλὴ λιμένα, εὐτυχῆς ἂν ῥίπτων τὴν ἀγκυραν καὶ εἰς τὸ τέρας τοῦ σκοποῦ ἀφικόμενος ἀφήσω ὑμᾶς μετὰ συνειδήσεως διανοοῦς περὶ τοῦ ζητήματος, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς πεποιθήσεως περὶ αὐτοῦ, μεθ' ὅσης κἀγὼ πρᾶσεύω περὶ τούτου.

Τὴν περίοδον τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως δύναται τις νὰ διαιρέσῃ εἰς δύο μεγάλας περιόδους: 1) τὴν **προϊστορικὴν** ἢ μυθολογικὴν, ἣτοι τὴν ἀφ' ἧς ὁ κόσμος ὑπάρχει μέχρι οὗ ἡ ἱστορία ἄρχεται περὶ αὐτοῦ λαλοῦσα ὅπωςδὴποτε, καὶ 2) τὴν **ἱστορικὴν**, ἣτοι τὴν περίοδον ἣτις ἀρχομένη πρὸ χιλιετηρίδων τινῶν ἀπὸ τῆς σήμερον, χιλιετηρίδων, ὧν ὁ καθορισμὸς κυμαίνεται τὰ μάλα, φθάνει μέχρι τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας ταύτης, περίοδον καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπότης ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς δρωσα, πρωταγωνιστοῦσα, διερχομένη ποικίλας φάσεις,

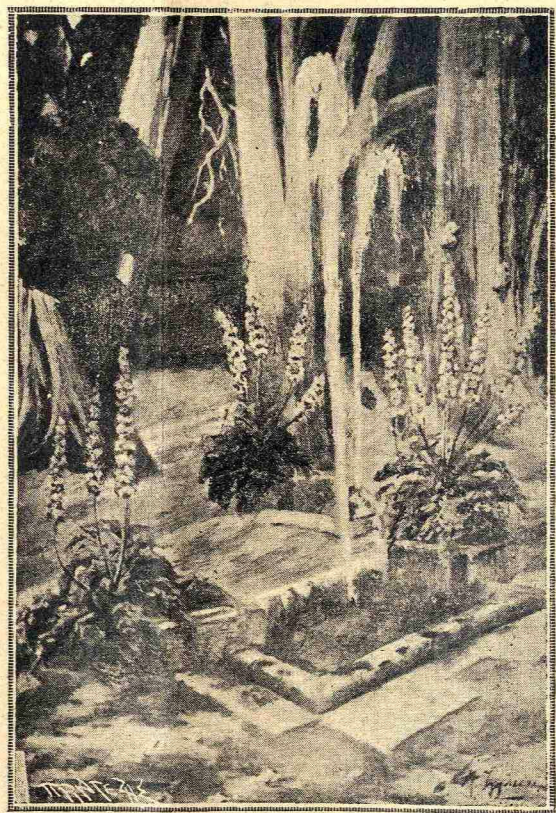
ὅσας πάντες γινώσκομεν ἐκ τῶν ἱστοριῶν. Τὴν δευτέραν ταύτην περίοδον ὑποδιαιρῶ: α' εἰς τὴν **θεοκρατικὴν**, β' εἰς τὴν **ἐλληνικὴν**, καὶ γ' εἰς τὴν **νεωτέραν**. Καθ' ἀπάσας ταύτας τὰς περιόδους, τὴν ζώην, τὴν κίνησιν, τὴν δρᾶσιν, τὴν ὑπαρξιν, τὸν τόνον δίδουσιν ἀναμφισβητήτως οἱ μεγαλοφυεῖς ἐκάστης ἐποχῆς, ἐκάστης περιόδου, εἰς ἕκαστον λαόν, εἰς ἕκαστον ἔθνος.

(Ἐπεταί συνέχεια)

Σ, Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

Ἐφηγητὴς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

ΤΟΠΕΙΟΝ

Ἰγγλέση

ΚΟΡΜΟΙ ΔΕΝΔΡΩΝ

ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΙΔΙΟΦΥΪΑΙ

ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΠΙΣΤΙΑΣ

Αὐτὸν τὸν τίτλον φέρει περιεργότατον ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων καὶ γνωστοῦ ἱατροφιλοσόφου Charles Richet, δημοσιευθὲν πρό τινος εἰς τὸ περιοδικὸν «Annales des Sciences Psychiques» καὶ ἀφορῶν εἰς φαινόμενον λίαν περίεργον διὰ τὸ ἐντελῶς ἔκτακτον αὐτοῦ. Πρόκειται περὶ προῶρου ἐκδηλώσεως μουσικοῦ τάλαντου παρά τινι παιδίῳ εἰς ἡλικίαν μόλις τριῶν ἐτῶν, καὶ ἀνευ τῆς ἐλαχίστης προηγουμένης διδασκαλίας.

Οἱ δὺσπιστοι μεταξύ τῶν ἐπιστημόνων ἠμφισβήτησαν μέχρι τοῦδε τὰ φαινόμενα ταῦτα τῆς προῶρου μουσικῆς ἀναπτύξεως, ὅσοι δέ, παραστάντες κατὰ τὴν ἐκδίλωσιν τῶν φαινομένων ἠναγκάσθησαν, κατόπιν αὐστηροῦ ἐλέγχου, νὰ παραδεχθῶσιν τὴν πραγματικότητά αὐτὴν ὀφειλομένην εἰς ἀνεξηγήτους αἰτίας, οὐχὶ δὲ εἰς τρυφάς, ἔδωκαν τοιαύτας ἐξηγήσεις, ὥστε πλείοτερον περιέπλεξαν καὶ ἐπεσκότισαν τὸ μυστήριον, παρά διεφώτισαν αὐτό.

Τοῦτο ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ ἐπιληφθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος Richet τῆς ἐξετάσεως παρομοίου φαινομένου, ὥστε νὰ καταστήσῃ τὴν ἐντύπωσιν του ἀναμφισβήτητον, περιβάλλων αὐτὴν διὰ τοῦ κύρους τῆς μεγάλης ἐπιστημονικῆς του βαρύτητος.

Ὁ μικρὸς ἰσπανὸς τὴν καταγωγὴν Pepito Arriola εἰς ἡλικίαν μόλις 3 1/2

ἐτῶν ἐπαρουσιάσθη ὑπὸ τῆς μητρὸς του εἰς τὸ Ψυχολογικὸν συνέδριον τοῦ 1900 ἐν Παρισίοις ὡς μοναδικὸν φαινόμενον προῶρου ἀναπτύξεως. Χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ παράπαν τὴν ἀνάγνωσιν μουσικῶν σημείων, χωρὶς οὐδὲ πρακτικῶς κἄν νὰ ἔχη διδαχθῇ τὸν χειρισμὸν τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐξετέλεσεν ἄριστα ἐπὶ αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν καταπληκτικῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ᾠραν καὶ κατὰ τρόπον μάλιστα λίαν εὐχάριστον, διαφόρους χορούς, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀκούσῃ ἄλλοτε ἐκτελουμένους παρά τῆς μητρὸς του.

Πολλοὶ τῶν παρισταμένων ψυχολόγων ἠθέλησαν ν' ἀποδώσουν τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς ἕτερον φαινόμενον, γνωστὸν εἰς τὴν ψυχοφυσιολογίαν, καὶ τὸ ὅποιον μάλιστα ἔφθασε μέχρι τῶν σανίδων τοῦ θεάτρου! τῆς μεταβιβάσεως τῆς ιδέας ἐξ ἀποστάσεως. Ἰσχυρίσθησαν δηλαδὴ ὅτι ἡ μήτηρ ἱσταμένη πλησίον τοῦ τέκνου τῆς μετεβίβαζε τὰς μουσικὰς γνώσεις τῆς διὰ τῆς μυστηριώδους καὶ ἀνεξερευνητοῦ διὰ τοὺς πολλοὺς ὁδεύσεως τῆς ιδέας διὰ μέσου τοῦ διαστήματος, τὸ δὲ παιδίον, συλλαμβάνον ἀσυνειδήτως τὰς μουσικὰς εἰκόνας, ἐξετέλει ταύτας ὡς ἐὰν προεῖρχοντο ἐκ τοῦ ἰδίου ἐγκεφάλου του.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο καταρρίφθη, πρὸς μείζονα ἐκπληξιν τῶν σοφῶν. Ἡ μήτηρ ἀπεμακρύνθη τῆς αἰθοῦ

σης' απεμακρύνθη μάλιστα και αὐτοῦ τοῦ οικοδομήματος τοῦ Συνεδρίου. Ἡ ἔμπνευσις τοῦ μικροῦ Πεπίτου καὶ ἡ ταχύτης καὶ ἀκρίβεια τῆς ἐκτελέσεως δὲν ἠλαττώθη τὸ παράπαν. Εὐρίσκετο ἄλλως τε ἡ αἴθουσα ἐν πλήρει φωτὶ ἡμέρας, ὥστε οὐδεμίαν ἠδύνατο πλέον νὰ εἰσχω-

Ὁ κλειδοκνυβαλιστὴς PERITO ARIOLA

ρήση ὑπόνοια προπαρασκευῆς τινος μουσικῆς καὶ ἀπάτης.

Τούτου τεθέντος ἤρχισεν ἐκ μέρους τῶν σόφων τοῦ Συνεδρίου ἀτελεύτητος συζήτησις καὶ ἔρευνα τῶν αἰτίων εἰς τὰ ὅποια ὀφείλετο τὸ φαινόμενον τοῦτο.

Ἡ ἀφήγησις τῆς μητρὸς ἔδωκε τὴν πρώτην λαβὴν εἰς συμπεράσματά τινα.

Ἡ κυρία Ariola ἐξέθηκε τὰ ἐξῆς αὐτολεξεῖ ἐνώπιον τῶν σοφῶν :

— Ἦτο μόλις 2 1/2 ἔτων τὸ παιδί μου, ὅτε διὰ πρώτην φοράν ἀνεκάλυψα καὶ κατὰ τύχην ὄλωσ, τὰς μουσικὰς του διαθέσεις. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φίλος μου μουσικὸς μοῦ ἀπέστειλε μίαν σύνθεσιν ἰδικίην του τὴν ὁποίαν ἐπανελάμβανον συχνά εἰς τὸ κλειδοκνυβαλον. Εἶνε προφανές ὅτι τὸ παιδί ἐπρόσεχεν εἰς τὰς ἐπαναλήψεις ταύτας, ἀλλὰ δὲν ἔδωκα καμμίαν προσοχήν. Λοιπὸν μίαν πρωίαν, εὐρισκομένη εἰς γειτονικὸν θάλαμον, ἀκούω νὰ ἐκτελεῖται εἰς τὸ κλειδοκνυβαλον μουσικὸν τεμάχιον μὲ τόσην ἀκρίβειαν, ὥστε ἠθέλησα νὰ μάθω ποῖος ἔπαιζε εἰς τὸ σπίτι μου χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω ἐγώ. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν ἔμεινα κατάπληκτος. Εἶδα τὸν μικρὸν μου νὰ κάθηται εἰς ἔδραν ὑψωμένην, τοποθετηθεὶς ἐκεῖ μόνος του, καὶ νὰ ἐκτελεῖ αὐτὸς τὴν γνωστήν μου σύνθεσιν ἐπὶ τοῦ κλειδοκνυβαλου. Ὅτε μὲ εἶδε ἔβαλε τὰ γέλοια καὶ μοῦ ἐφώνησε : «Κόκο μαμά!» Μοῦ ἐφάνη ὅτι ἔβλεπα ἓνα πραγματικὸν μουσικὸν θαῦμα. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Πεπίτος ἐξετέλει διαφόρους μουσικὰς συνθέσεις χωρὶς νὰ τοῦ

κάμω τὴν ἐλαχίστην διδασκαλίαν.

Αὕτη ἦτο ἡ ἀφήγησις τῆς μητρὸς, ἡ ὁποία βεβαίως οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ, καθόσον καὶ ἂν ἀκόμη ὑπετίθετο ὅτι ἐπροηγήθη διδασκαλία ἐκ μέρους τῆς μητρὸς ἢ ἄλλου τινος, ἡ ἡλικία τοῦ παιδίου ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ ἀποκλείεται ἡ σπουδαιότης

τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου φαινομένου.

*

Τὰ ἐκάστοτε παρουσιαζόμενα φαινόμενα προώρου ἀναπτύξεως τῶν παιδίων καὶ ἰδίως εἰς τὴν μουσικὴν ἰδιοφυϊαν ἀναγόμενα, προεκάλεσαν ἀπεράντους συζητήσεις, τῶν ὁποίων ὅμως τὰ συμπεράσματα εἰς οὐδεμίαν κατέληξαν θετικότητα.

Πρόκειται περὶ κληρονομικότητος ἢ ὄχι ; Προκειμένου τουλάχιστον περὶ τοῦ προσφάτου τούτου παραδείγματος ἡ ἐξακρίβωσις τῆς κληρονομικότητος ἐβεβαιώθη. Οἱ πρόγονοι τοῦ Πεπίτου καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ του οὐδεμίαν εἶχον μουσικὴν γνώσιν· ἀλλ' ἡ μήτηρ, ἡ μάμμη καὶ οἱ ἀπὸ μητρὸς πρόγονοί του κατεῖχον σχετικὰς τινὰς μουσικὰς γνώσεις, χωρὶς ἐννοεῖται ν' ἀπετέλουν καὶ μουσικὰς μεγαλοφυΐας.

Ἡ ἐξερεύνησις ὅμως καὶ ἡ πρὸς τὸ παρελθὸν ἀναδρομὴ ἄλλων μουσικῶν ἰδιοφυϊῶν, δὲν κατέληξεν εἰς παρόμοια συμπεράσματα καὶ περιέπλεξεν ἐκ νέου τὸ αἰνίγμα. Οὐδεὶς ἐκ τῶν προγόνων μεγάλων τινῶν μουσικῶν ἔσχε τὴν ἐλαχίστην μουσικὴν ἐπίδοσιν. Καὶ ὅμως ἡ ἐκτύλιξις τοῦ φαινομένου οὐδὲν πρόσ-

κομμα εὔρεν εἰς τὴν προπατορικὴν ἢ προμητορικὴν ἀμάθειαν.

Ποῦ λοιπὸν ἔγκειται τὸ μυστήριον τοῦτο ; Ἡ θεωρία τῆς διασταυρώσεως τῶν γενεῶν οὐδὲν προσθέτει τὸ θετικὸν εἰς τὸ τελικὸν συμπέρασμα, οἱ δὲ καταφεύγοντες εἰς αὐτὴν δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσουν πῶς ἐπέρχονται αἱ διασταυρώσεις αὗται, καὶ πῶς τὸ μουσικοτραφὲς κύτταρον τοῦ 75 προπάπου μεταβιβαζόμενον εἰς 74 διαδοχικοὺς ἀπογόνους νεκρὸν καὶ ἀμαθές, ἐκκολάπτει τὰς κοιμωμένας ἐπὶ ἡμίσειαν λ. χ. χιλιετηρίδα μουσικὰς εἰκόνας εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ 75 ἀπογόνου !

Αὗται εἰσὶ περίπου ἐν περιλήψει αἱ μέχρι νῦν κρατοῦσαι παρὰ τοῖς φυσιολόγοις θεωρίαι περὶ τῆς μουσικῆς ἰδιοφυΐας, αἱ ὁποῖαι ἐν τούτοις μᾶς παρέχουν ἰλιγγιώδεις μόνον ὑπολογισμοὺς, προσπαθοῦσαι νὰ καταντήσουν πεποιθήσεις μᾶλλον διὰ τῆς ἐκπλήξεως παρὰ διὰ τῆς ἡρέμου καὶ πειστικῆς λογικῆς.

Καὶ τὸ μυστήριον, παραμένει μυστήριον, μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀναμενομένου Μεσίου τῆς Ψυχολογίας, ὁ ὁποῖος θὰ τὰ φωτίσῃ ὅλα.

ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ

Εἶχα πάει εἰς τὸ Μουσεῖο τοῦ Κλονώ.

Ἐκείνη ἡμέρα καὶ ὁμιλοῦσα τέχνη — ποῦ τὸ γλύφουν ποντικοὶ καὶ τὸ ἐξουσιάζουν ἐρπετὰ καὶ φεῖδια, βγαίνουν καὶ σηκώνονται ὑψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανόν, κανονικὰ καὶ ἤρεμα σὰν πρωϊνὸς καπνός, σὰν ἄρωμα ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ θυμιατήρι, σὰν κρυφοὶ λυγμοὶ ποῦ ξεσπάζουν σιγαλοί, σὰν λύπη ποῦ δὲν κρατίζεται περὶ, τρεῖς εὐθεῖαι αἱ ὁποῖαι καταλήγουν περιπλεκόμεναι τεχνιέντως εἰς σταυρόν.

Καὶ ἄπάνω στὸν σταυρὸν αὐτόν, μικρὸς καὶ γυμνωμένος, σὰν μαδημένο σπουργιτάκι καὶ πάσχων, σταυρωμένος ὁ Χριστὸς ἀνοίγει τὰ ματωμένα χέρια του καὶ κυττάζει μὲ λύπη καὶ ἀπογοήτευσιν εἰς τὸ ἀπέναντι δωμάτιον, ὅπου ὑπερυψοῦται καὶ ἔργον μεγάλης μικροτέχνης ἡ θεία του Γέννησις...

Εἶναι Ναπολιτάνικη τέχνη ἐκεῖνη, κατωμένη—ἂν δὲν ἀπατώμαι ἀπὸ ζυμωμένη ψύχα ψωμοῦ, ὁ Χριστὸς γεννιέται μέσα εἰς τὸν ριπωμένον Παρθενῶνα, ἔχων ὡς στέγην καὶ προφύλαγμα τὰ συντρίμματά του τὰ ματωμένα, σὰν κόκκαλα γίγαντος μὲ τὸ σκοτωμένο κοκκινωπὸ χρῶμα, ποῦ ἄφησαν οἱ αἰῶνες ἄπάνω των !..

Ἄγγελοι φορτωμένοι μῦρα καὶ θυμιατά, χρυσάφια καὶ λουλούδια, ὄργανα καὶ γέλοια τοῦ οὐρανοῦ, κατεβαίνουν ἐξαγγέλοντες τὸ μέγα γεγονός. Καὶ τὴν φωνὴν τοῦ ἀπείρου ποῦ ἐκυλίσθη καὶ ἀπήχησε σὰν μπουμπουνιτὸ εἰς τὴν γῆν, τὴν ἤκουσεν ὅλος ὁ κόσμος.

Τὴν ἤκουσαν οἱ τροβαδοῦροι εἰς τὸν δρό-

μον, οἱ κλέφτες στῆς σπηλιᾶς, οἱ ἐργάται εἰς τὰ κελιά των, οἱ γεωργοὶ εἰς τοὺς κάμπους, οἱ βιοπαλαισταὶ εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰ ὑπόγεια.

Τὴν ἤκουσεν ὁ πάσχων ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι του, ὁ ἀκόλαστος εἰς τὴν ἀγκαλιά τῆς ἐρωμένης του, ὁ κακοῦργος εἰς τὴν φυλακὴν του, ὁ στρατιώτης εἰς τὴν θέσιν τῆς μάχης του, ὁ ναυτικός εἰς τὴν μανιάν τοῦ στοιχείου ποῦ ἐπάλασε, ἡ μητέρα παρὰ τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ της καὶ ὁ κακοῦργος δίπλα εἰς τὸ θῦμα του—ὅλα αὐτὰ εἶναι ζωντανεμένα μὲ τῆς πλέον ἀπίστευτες μικρολεπτομέρειες, ἐπάνω εἰς τὸν βράχον ποῦ βαστάζει τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ βρέφος—τὸ ἤκουσαν καὶ ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ἐτρεξαν ἀλλὰ ἔφθασαν; Δὲν τὸ πιστεύω!

Ὁ παραπονεμένος Χριστὸς ποῦ κρεμιέται ἐπάνω εἰς τὰς κακίας τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου, τῆς κακίας ποῦ ἀναδύονται ἀπὸ μέσα ἀπ' αὐτό, γὰρ νὰ φκιάσουν τὸν σταυρό του, τὸ διαψεύδει...

Ἄδίκως κρέμονται ἔς τὰ Μουσεῖα, τὰ ἔργα τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν, ἐκεῖνων δηλαδή ποῦ ἤγγισαν τὸν οὐρανὸ καὶ ἤκουσαν τὸ θεῖον ψιθύρισμα, προσπαθοῦν νὰ σταλάξουν λίγη εὐσέβειαν καὶ εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς μάτην προβάλλονται ὡς παράδειγμα οἱ σπαραγμοὶ τῶν ἁγίων καὶ ὡς δέλεαρ οἱ μενεξεδένιοι ὄκεανοὶ τῶν οὐρανῶν...

Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ἀνήσυχος καὶ ἄστατος παρεξέκλινε καὶ ζητᾷ ἄλλους θεοὺς καὶ

ἄλλους οὐρανοὺς καὶ ἄλλα μαρτύρια καὶ Γολγοθᾶς καὶ Γεννήσεις...

Περὶ χέρι θὰ κρατήσῃ τὴν ἐκτροχιασθεῖσαν αὐτὴν σφαῖραν;

Οἱ βραχίονες τοῦ σταυροῦ μοῦ φαίνονται ἀνίσχυροι σήμερα.

Ἡ σφαῖρα θὰ περιδινηθῇ μὲ τὰς νέας ιδέας, θὰ γυρίσῃ ἰλιγγιωδῶς θὰ ζαλισθῇ καὶ θὰ πέσῃ κάπου.

Ποῦ;

Ἄγνωστον ποῦ!

Πρὸς αὐτὸ τὸ ἄγνωστον ὅμως φέρονται σήμερον ἐκουσίως καὶ βιαίως πάντες...

Ἄς εὐχηθοῦμε καλὸ ταξίδι.....

*

Αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔκανα κυττάζοντας τὸ ἔξοχον τοῦ Σταυρωμένου Χριστοῦ καλλιτέχ-

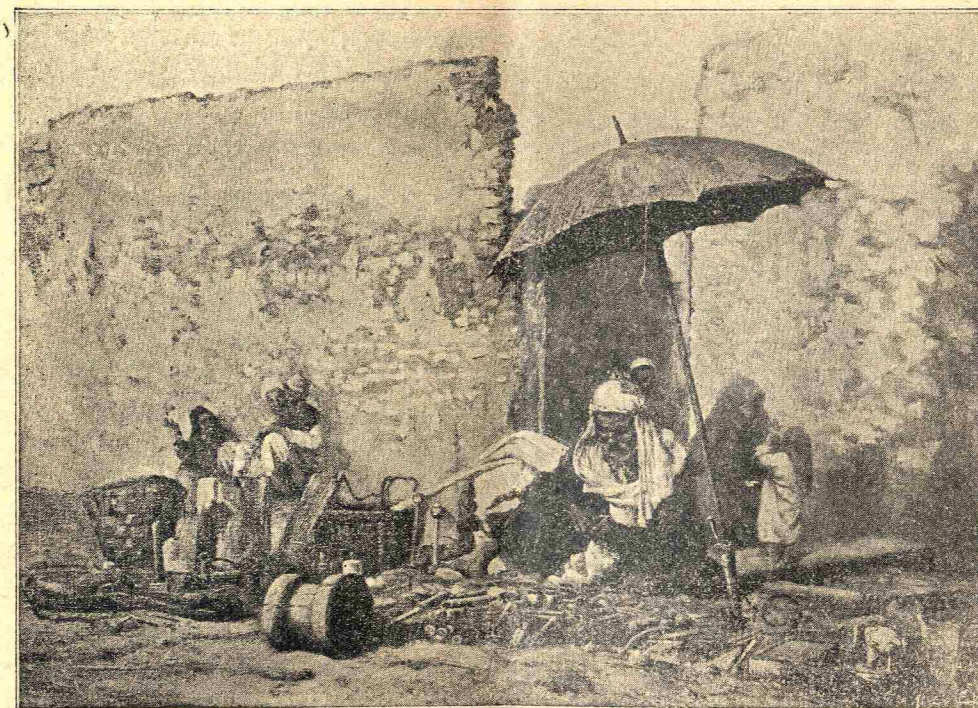
νημα, ἐνῶ ἡ καμπάνες τῆς γειτονικῆς τῆς ἐκκλησιᾶς χτυποῦσαν ἐκεῖνη τὴ στιγμή καὶ οἱ μεταλλικοὶ τους ἤχοι κατέκλυσαν ὅλα σὰν νὰ ἔπεσαν κοπάδια ἀγγέλων, μὲ ἄσπρα τὰ φτερὰ καὶ κρυσταλένια γέλοια.

Τί κρῖμα ὅμως!

Ὅλη αὐτὴ ἡ οὐράνιος χαρὰ ἔπεφτε καὶ σβυνώτανε στῆς πόλεως τὸ βουητό, στὸ μεγάλο τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ τὸ ραῖσμα, στὴν ἰαχὴ τοῦ μεγάλου τῆς ἐπικρατήσεως ἀγῶνος, στὸ ποτάμι τῆς κολάσεως τοῦ ἀτομικισμοῦ ποῦ ὀγκώθηκε καὶ κατεβαίνει ἀκράτητο συν-επρένωντας τὰ πάντα.

—Ὡ Χριστέ μου κατέβασαν οἱ ἄνθρωποι ἐσένα ἀπὸ τὸ σταυρό, γὰρ νὰ σὲ ρίξουν καὶ σταυρωθήκανε αὐτοί.....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

Ταυρηγόνη

ΑΡΑΥ ΠΩΛΗΤΗΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ

Ἐπέρναμε τὸ τσάι προχθές σ' ἓνα κομπὸ σαλόνι. Κόσμος πολὺς, κόσμος καλὸς μυρωμένος καὶ ἰδίως κυρίες, ὅλες μὲ ὠραίες τουαλέττες, μὲ ὠραία κτενίσματα, μὲ καπέλλα dernier cri.

Μία φαιδρότης ζωηρὰ ἦτο χυμένη ἀπὸ τὴν μιὰ ἕως τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σαλονιοῦ· ὠραία καὶ ἄσχημα στόματα ἐκινούντο καὶ ἀφιναν νὰ σκορπίζωνται φωνές καὶ γέλοια εἰς διαφόρους τόνους. Ἐξετυλίγετο μιὰ συζήτησις ἐλαφρὰ καὶ πεταχτὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἐλέγοντο τόσα πράγματα χωρὶς νὰ λέγεται συγχρόνως καὶ τίποτε. Ἡ ἐπανάστασις, ἡ ἔθνοσυνέλευσις, ἡ πλημμύρα τοῦ Παρισιοῦ, ἡ τελευταία μόδα τῶν φορεμάτων καὶ καπέλλων, ὅλα ἐθίγοντο καὶ περνοῦσαν μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα διὰ νὰ φθάσωμε τέλος καὶ νὰ σταματήσωμε εἰς τὴν Τέρρεν !!! Ζέρετε ἐφυγε ἡ Τέρρεν, ἐφυγε ἡ σειρήν, εἶπε ἓνας κύριος ἐξαφνα μὲ φωνὴν γεμάτη ἀπὸ πόνον. Καὶ τότε ὅλοι ἀμέσως ὡς ἐξ συνθήματος ἄρχισαν νὰ πλέκουν τὸ ἐγκώμιον τῆς μικροσκοπικῆς βιεννέζας ποῦ εἶχε τὴν τύχην νὰ ζετρελάνη τοὺς περισσοτέρους Ἀθηναίους. "ὦ! ἡ γόησσα, ἔλεγεν ὁ ἓνας. "Αχ! τί χαριτωμένο πλάσμα, ἔλεγεν ὁ ἄλλος. Θαυμασία, θαυμασία, τρία τέσσαρα στόματα κυριῶν συγχρόνως. Ἐπεράσαμεν βραδυὲς ἐκτάκτου ἀπολαύσεως μὲ τὴν δαιμονίαν αὐτὴν γυναικοῦλα. Καὶ ἡ πλημμύρα τῶν ὕμνων καὶ τῶν λιθανωτῶν ἐξωγοῦτο ὁλοένα, εἰς τρόπον ὥστε ἐπνιγε τὴν ἀδύνατη φωνή μου τὴν ὁποίαν προσπαθοῦσα νὰ ὑψώσω ὅσο τὸ δυνατόν, διὰ νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐναντίον τοῦ πρωτοφανοῦς αὐτοῦ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν Μίλλα Τέρρεν. Καὶ ὅταν ὅπως δῆποτε

τὸ ρεῦμα ἠσύχασε ὀλίγο καὶ ἠθέλησα ἐντονώτερα νὰ παραστήσω τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πράγματος, εἶχα τόσας ἐπιθέσεις ἐκ μέρους ὄλων, ὥστε ἐνόησα γρήγορα ὅτι ἐκεῖ μέσα διέτρεχα κίνδυνον μεγαλειότερον, ἀπ' ἐκείνον ποῦ θὰ διέτρεχα ἂν εὐρισκόμην πλησίον τοῦ Σηκουάνα καὶ ἔκρινα φρόνιμον γιὰ νὰ σωθῶ, νὰ σιωπήσω καὶ νὰ ἀκούσω μὲ προσοχὴν τὴν συνέχεια τῶν ἐγκωμίων.

Τώρα ὅμως ποῦ εὐρίσκομαι μακρὰ ἀπ' ὄλον αὐτὸν τὸν φιφτουϊτικὸν κύκλον, τώρα ὅπου εἶμαι ἀσφαλῆς καὶ δὲν διατρέχω κανένα κίνδυνον ἐπιθέσεων, τολμῶ ἔτσι ἀναμεταξύ μας νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι δὲν μπορῶ ἀκόμη νὰ καταλάβω καλὰ γιὰτί ὅλος αὐτὸς ὁ θαυμασμὸς στὴν Τέρρεν. Πῆτε μου σᾶς παρακαλῶ ποῖα εἶνε τὰ μεγάλα προτερήματά της. Ἐχει ὠραία φωνή; δὲν πιστεύω νὰ εὐρεθῆ κανεὶς νὰ τὸ βεβαιώσῃ ἂν εἶναι εἰλικρινής. Εἶνε ὠραία; κάθε ἄλλο. Ἡ ὑπόκρισις της πολὺ μετρία. Ἀλλὰ τότε ποῖο εἶνε τὸ ἐκπληκτικόν, ποῖο εἶνε τὸ τόσο ἄξιον τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θαυμασμοῦ, τῆς ἀληθινῆς αὐτῆς τρέλλας ποῦ ἔχει καταλάβῃ τὸ μεγαλιότερον μέρος τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας;

"Α! ἀλήθεια, ἐλησμόνησα ὅτι ἡ κ. Τέρρεν ἔχει τὸ προτέρημα νὰ χορεύῃ ὠραία καὶ νὰ κάμῃ ἐπάνω στὴ σκινη κινήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον χαριτωμένας, αἱ ὁποῖαι ἐνθυμίζουσι πολὺ τὰ ἐλαφρότερα τῶν θεαμάτων. Ἄν εἶνε αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους, εἶνε τῶ ὄντι νὰ θλίβεται κανεὶς διὰ τὰ τόσο ταπεινά των γούστα. Ἴσως νὰ εἶνε καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη ποῦ προκαλεῖ ὄλον αὐτὸν τὸν θόρυβον. Εἶνε ἡ

μεγάλη ξενομανία, ἡ στοργὴ καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ κοινοῦ πρὸς πᾶν τὸ ξενικόν καὶ ἡ περιφρόνησις πρὸς κάθε ἑλληνικόν. Βεβαίως ὅλοι θὰ ὁμολογήσουν ὅτι οἱ μικροὶ ἑλληνικοὶ μελοδραματικοὶ θίασοι ποῦ ἔχουν σχηματισθῆ ἕως τάρτα μᾶς παρουσίασαν Ἐλληνίδας καλλιτέχνιδας πολὺ καλλιτέρας τῆς Τέρρεν ὑπὸ ἐποψίν φωνῆς καὶ χάριτος. Καρμιά ὅμως δὲν ἐπροκάλεσε τόσο ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ θαυμασμὸν καὶ τόσο θόρυβον ὅπως ἡ Τέρρεν. Ποτὲ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐπεστήριζαν ὅπως ἔπρεπε οὔτε ὑλικῶς οὔτε ἠθικῶς ἐκείνους ποῦ ἠγωνίσθησαν νὰ συστήσουν ἑλληνικὸν μελόδραμμα ἢ ἑλληνικὴν ὀπερέττα, γι' αὐτὸ δυστυχῶς μαραίνεται καὶ σβύνεται κάθε ζῆλος, κάθε προσπάθεια εὐγενῆς, πρὸς ἴδρυσιν

ἐνὸς ἐντελῶς ἑλληνικοῦ καὶ ἐθνικοῦ μελοδράματος.

Αὐτὸ δὲ νομίζω ὅτι θὰ συμβαίη ἐπὶ πολὺ ἀκόμη, ἐνόσφ δὲν ὑποστηρίζωμεν τὰ ἑλληνικὰ καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ ζετρελλαινόμεθα καὶ μαγευόμεθα μὲ κάθε μετριότητα ποῦ μᾶς ἐξαποστέλλει ἡ Εὐρώπη.

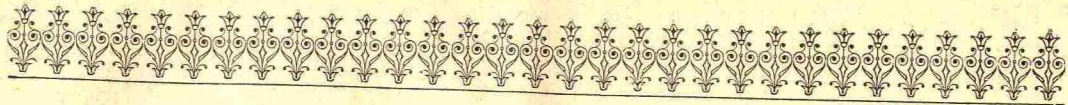
Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἤρχισε εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον ἡ ὑπὸ τὸν κ. Γ. Παπαϊωάννου ἑλληνικὴ ὀπερέττα μὲ πρωταγωνιστρίαν τὰς Δας Κολλυβᾶ καὶ Δενδρινοῦ, δύο φωνᾶς πρώτης γραμμῆς. Θὰ ἔχη ἄρα γε τὸ θέατρον τὴν αὐτὴν συρροὴν ποῦ εἶχε στὴ Βιεννέζικῃ; πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὄχι.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΑΜΒΟΥΚΙΔΟΥ

Ἡ Φιλαρμονικὴ μουσικὴ τοῦ Ὄργανοτροφείου Γεωργίου Σταύρου εἰς Ἰωάννινα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ἀλεξ. Λαλάκου, διπλωματοῦχου τοῦ Ὀδείου Ἀθηνῶν.

ΤΑ ΤΑΛΕΝΤΑ ΜΟΥ

Κατά τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν τὸ σπῆτι μου ἀντηχοῦσε καθημερινῶς ἀπὸ κτύπους, φωνάς, κραυγὰς τραγουδιῶν κ.τ.λ.

Μοῦ ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν νὰ κατασκευάζω σπιτάκια· δὸς του μὲ τὰς πέτρας καὶ μὲ τὴν λάσπην, μηχανικὴ πρώτης γραμμῆς σύμμικτος πάντων τῶν ρυθμῶν, μὲ εἰσόδους εὐρυτάτας, μὲ δωμάτια εἰσόδου, κ. λ. π. Μὲ ἔβλεπεν ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου καὶ ἔλεγε « Ἀσφαλῶς τὸ παιδί μου θὰ γίνῃ μηχανικός » ἴσως διότι δὲν κατεδέχετο νὰ εἶπῃ κτίστης !

Εἰς ἄλλην περίοδον κατασκευάζον καλλιτεχνικὰς βάρκες, τοὺς ἔδιδά διάφορα ὀνόματα, τὰ ἐξαριθμημένα τῶν ἦσαν πλήρη, τὸ τιμὸν εἰς τὴν ἐντέλειαν, τὰς ἔπερνα εἰς τὰς χεῖρας μου καὶ ἐπήγαινα εἰς τὸ λιμάνι παρακολουθούμενος ἀπὸ κουστοδιὰν παιδιῶν. Μὲ συνεχαίροντο οἱ καπεταναῖοι διὰ τὰς ἐπιτυχίας μου καὶ ἰδίως ἐκεῖνοι τῶν πλοίων τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶχον προτιμήσει εἰς τὸν στόλον μου.

Κύρ Λεωνίδα νὰ σοῦ ζήσῃ τὸ παιδί σου θὰ γίνῃ τέλειος τεχνίτης.

Ἄν σὰς εἶπω καὶ διὰ τὴν ζωγραφικὴν μου τόσην ἀξίαν εἶχε, τόσοις θαυμασταῖς εὐδοκίαις, ὥστε ἀρκεῖ νὰ σὰς ἀναφέρω ὅτι πολλὰ συγγενικά καὶ φιλικὰ μας σπῆτια ἔχουν ἀκόμη τὰ εἰκονοστάσια τῶν παραγεμισί με καὶ στανίδας ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶνε μουντζουρωμένα καὶ ἀγριοπρόσωπα παρὰ ἀγιοπρόσωπα, ποῦ νομίζει καθεὶς ὅτι τὰ εἰκονοστάσια ἐκεῖνα εἶνε φυλακαὶ κακούργων τοὺς ὁποίους ἀνέλαβον νὰ ἐξημερώσουν οἱ ὑπολειφθέντες ἐκεῖ μέσα ἄγιοι θαυμα-

τουργικῶς, τίς εἶδε μετὰ πόσα χρόνια, καὶ ἂν τοὺς ἐπιτρέψῃ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὸ σαράκι

Ἄς ἀφήσω τὰς τόσας ἄλλας παιδικὰς μου ἐνασχολήσεις, τὰς κλίσεις μου ἅς εἶπω, καὶ ἅς σὰς ἀναφέρω καὶ τὸ ἐξῆς :

Ὅταν ἤρπαζον καμμιὰ φορὰ τοῦ πατέρα μου καμμιάν πεντάρα, ἔτρεχον εἰς τὸ παρακείμενον ἐμπορικόν τοῦ Μακρῆ, φίλου τοῦ πατρός, καὶ ἠγόραζον τέλεια κίτρινα διὰ νὰ ἀντέχουν εἰς τὰ ἄγρια κτυπήματά μου· ἂν ἦσαν do ἢ re ἢ sol δὲν ἔδιδά προσοχήν.

Ἐλάμβανον μίαν σανίδα, ἐκάρφωνα καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἄκρον μικρὰς πρόκες καὶ ἔδενά τὰ τέλεια.

Ἔως αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐθεωροῦμην ἀναμφιβόλως ὅτι εἶχον προορισθῆ καὶ διὰ ὄργανοποιός.

Ἄλλὰ τὸ πρῶγμα δὲν ἐσταμάτα ἔως αὐτοῦ. Ὅταν ἤρχιζα νὰ παίζω, τότε δὲν ἤμην πλέον ὁ προηγούμενος μηχανικός, ραμπηγός, κτίστης, Ραφαήλ· ἀνεφαίνετο πλέον νέον ταλάν.

Δὲν παραλείπω νὰ σὰς εἶπω ὅτι τὸ αὐτὸ ὄργανον ἄλλοτε τὸ μετεχειριζόμην ὡς μανδολίνο, ἄλλοτε ὡς σαντοῦρι καὶ ἄλλοτε ὡς βιολί· αὐτὸ ὅμως ἐνδιέφερε τὸ γούστο τὸ ἰδικόν μου. Ὁφείλον ὅμως δυστυχῶς νὰ συμφωνήσουν μὲ τὸ κομμάτι ὅπως τυχαίως καὶ οἱ ἀκροαταὶ μου, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀνάγκην ἦσαν αἱ ἀδελφαί μου καὶ ὁ ἀδελφός μου.

Μὲ τὸ ὄργανον τὸ ὅποιον κατασκευάζον, μόνος μου, ἠδυνάμην νὰ συνετροῦμαι διότι ἐκλείνα τὸ στόμα μου καὶ ἐκτύπων ἀδιακόπως τούτο, περιέμενον δὲ νὰ συνο-

δεύσωσι τὸ τραγοῦδι φωνητικῶς καὶ αἱ ἀδελφαί μου. Ἐκεῖναί τίποτε.

— Μὰ δὲν καταλαμβάνετε τί κομμάτι παίζω !

Μ' ἐκύνταζαν μὲ ἀπορίαν.

Ἐξηκολούθουν νὰ κτυπῶν αὐταὶ ἀκόμη τίποτε ! Δὸς του ἐγὼ διαπληκτισμοὺς, ὕβρεις· τοὺς ἔλεγα ὅτι δὲν ἔχουν αὐτὴ μουσικὴ. Ἦλλαζα τὸ κομμάτι, ἐπαναλαμβάνετο ἢ ἐρώτησις· ὅτε ἠγαγκάζοντο νὰ λέγουν ὅτι τοὺς ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν.

Ἐτύχαινε καμμιὰ φορὰ ἢ μία νὰ τὸ ἐπετυγχάνῃ. Ἐ ! τότε ἀκρόατος ἀπὸ εὐχαρί-

στησιν τὴν ἐφίλουν καὶ τῆς ὑπεσχόμην ὅτι θὰ ἐσπουδάσαμεν μαζὺ μουσικὴν.

Εἰς μίαν τοιαύτην ἀπελπιστικὴν συναυλίαν μᾶς εὗρε κάποτε ὁ πατήρ μας.

Νὰ ἐπίστευε ὁ μακαρίτης ὅτι χωριστὰ ἀπὸ ὄλας τὰς ἄλλας κλίσεις ποῦ εἶχον θὰ ἐγενόμην καὶ Μπετόβεν ;

Κάθε ἄλλο !

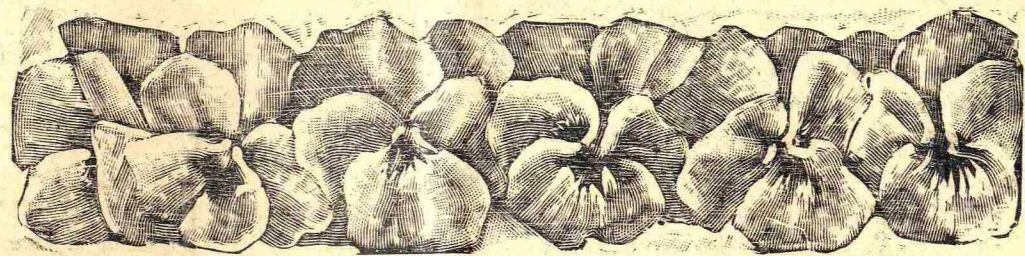
Ἦρκέσθη μόνον ν' ἀναφωνήσῃ :

— Τὸ μόνο ποῦ βλέπω, γυναῖκα, εἶνε ὅτι τὸ παιδί μας θὰ γίνῃ πολυτεχνίτης καὶ ἐρημοσπίτης !

I. A. ΚΟΥΜΒΙΟΣ

Θ. Ράλλη ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΕΡΙ ΟΠΕΡΕΤΤΑΣ

Ἡ Ὀπερέττα καὶ ἰδίως ἡ Γερμανική, ἔγεινε τῆς μόδας, διότι ἦλθε σὲ μιὰ στιγμή εὐνοϊκὴ διὰ τὴν τύχην τῆς. Τὸ κοινὸν κουρασμένον καὶ ἀηδιασμένον ἀπὸ τὰ μεγάλα κοινωνικὰ προβλήματα, ἐζήτει νὰ ἀναπαυθῆ, νὰ διασκεδάσῃ εἰς ἓνα θέαμα εὐδυμον, ζεκουραστικόν, χωρὶς παθολογικὰς συγκινήσεις καὶ ἀξιώσεις. Ἐπομένως εἰς τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Ὀπερέττα ἦτο πολὺ τυχηρὰ καὶ μαζὺ μὲ αὐτὴν καὶ ὁ ἱμπρεσάριός τῆς. Ὁ κόσμος κάθε βράδυ ἔτρεχεν ἐκεῖ μέσα πατεῖς με καὶ κατὰ σε γιὰ νὰ γελάσῃ, μὲ ὀλίγα λόγια νὰ σκοτώσῃ τὴν ὥραν του καὶ νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν συνήθη μονοτονίαν τῶν καφενειῶν καὶ τῶν ἀτελευτήτων συζητησεῶν· πολλές φορές ὁ κόσμος δὲν εὕρισκε πιά εἰσιτήρια καὶ ἠναγκάζετο νὰ παρακαλέσῃ τὸν κ. Κονταράτον νὰ τοῦ ἐξοικονομήσῃ καμμιά καρέκλα, γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν Γερμανικὴν Ὀπερέττα, ἐπειδὴ ἔγεινε τῆς μόδας!!!

Αὐτὸ θὰ εἴπῃ νὰ ἔχῃ κανεὶς τύχη, ὅπως λέγουν καὶ ὅπως λέγω· νὰ παρακαλῆς νὰ πληράσῃς καὶ νὰ μὴ περνοῦν τὰ λεπτά σου· οὐδέποτε ἐφαντάσθῃ τὸ τὸ Δημ. Θέατρον μιὰ τέτοια κολοσιαία ἐπιτυχία. Ἐπὶ γαίνας εἰς τὸν ταμία τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ ἔλεγε, δώσε μου καμ-

μιὰ καλὴ θέσι γιὰ τὸ Βάλτσερ τράουμ καὶ σοῦ ἀπαντοῖσε, τί καλή! οὔτε εἰς τὸ ὑπερῶον δὲν ὑπάρχει τόπος νὰ ριζῆς μιὰ βελόνα, ὄχι μόνον γι' ἀπόψε, ἀλλ' οὔτε καὶ αὔριον καὶ μεθαύριον· παρακαλοῦσες ὑπέσχεσο πουρμπουάρ γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ κανένα εἰσιτήριο ἀπ' αὐτὰ ποῦ κρύβουν συνήθως γιὰ τοὺς πλουτοκράτας καὶ σημειῶνουν δῆθεν εἰς τὸ πλάν πῶς εἶνε πωλημένα, ἀλλὰ τίποτε, πράγματι ἦσαν ὅλα πωλημένα, εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ὁ ταμίας εἶπε τὴν ἀλήθεια. Αὐτὸ θὰ εἴπῃ νὰ εἶναι κανεὶς τυχηρὸς· πολλοὶ ἔγραψαν πῶς ὁ ἱμπρεσάριος ζέρει νὰ κάμῃ τὴν δουλειά του, ἐγὼ ὑποστηρίζω ὅτι ἡ εὐνοϊκὴ αὐτὴ περίστασις ἀνέδειξε τὸν ἱμπρεσάριον τόσο ἰκανόν, τόσο ἰδιοφυή, μιὰ προσωπικότητα, ὅπως εἶπαν πολλοί.

Ἵστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ποῦ εἶπα ἀνατέρω, πρέπει νὰ προσθέσω ἀκόμη ὅτι, ἐκτὸς ἐκείνων ποῦ πάνε στὴν Γερμανικὴν Ὀπερέττα γιὰ νὰ ἀπολαύσουν, γιὰ νὰ ζεκουρασθοῦν, εἶναι καὶ πολλοὶ ποῦ πάνε γιὰ νὰ δείξουν πῶς εἶναι φιλόμουσοι καὶ ζεύρουν καὶ Γερμανικά· διότι ὅταν σὲ κανένα διάλογον ἠκούετο καμμιά ἀστεία φράσις κανένα καλαμποῦρι ἀπ' αὐτὰ ποῦ καὶ τελείως κάτοχος τῆς Γερμανικῆς καὶ ἂν εἶσαι, δυσκολεύεσαι νὰ

ἐννοήσῃς, ὀλόκληρο τὸ ἀκροατήριον ἐξέσπα σὲ ζεκαρδιστικὰ γέλοια.

Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ παραδεχθῶ πῶς ὅλοι ποῦ ἐπήγαιναν ἐκεῖ μέσα, πλὴν ὀλιγίστων, ἐκαταλάβαιναν τὴν γλῶσσα. Ἐν τούτοις ἐγελοῦσαν ὅλοι, καὶ εἶναι εὐχάριστον τὸ τοιοῦτον, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ εἰς μὲ τὸν ἄλλον ἐπαρασύροντο καὶ ἐπροκαλεῖτο ἡ καθημερινὴ κοσμοπλημμύρα.

Εἶθε νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἡ αὐτὴ Ὀπερεττομανία γιὰ νὰ ὑποστηρίζωνται οἱ διάφοροι θίασοι καὶ ὁ κόσμος ἀδιαφορῶ, ἂν πηγαίνει εἰς τὸ θέατρον μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ διασκεδάσῃ, ἢ γιὰ νὰ ἀκούσῃ μουσικὴν.

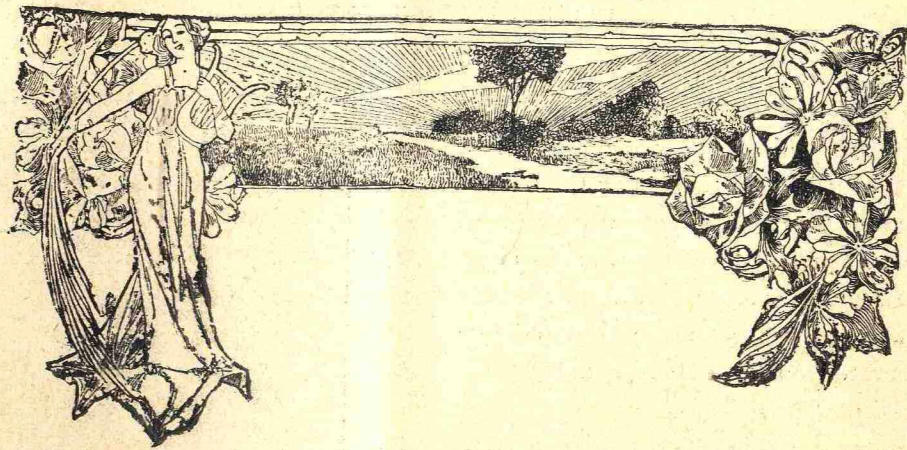
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΙΣΑΡΗΣ

Ἀρχιμουσικὸς τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν

Σ. ΜΠΡΙΣΙΜΙΤΖΑΚΗΣ

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΠΑΡΜΑ.— Οἱ ἀγεψμοὶ τοῦ Παγκανίνη προσεχώσῃ θὰ πωλήσωσιν εἰς δημοπρασίαν ὅλα τὰ ἐνθύμια, ἅτινα ἐκληρονόμησαν ἀπὸ τὸν θεῖον των.

Φαίνεται ὅτι μετὰ τῶν ἐν λόγῳ ἀντικειμένων, ὑπάρχουσι καὶ συνθέσεις ἀνέκδοτοι τοῦ μεγάλου διδασκάλου.

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ.— Κάποιος Οὐγγρος τανταντοῦχος, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ δημοσιευθῇ τὸ ὄνομά του, κατέθηκεν εἰς τινα τράπεζαν τῆς πόλεως ταύτης τρία ἑκατομμύρια, οἱ τόκοι τῶν ὁποίων θὰ διατίθενται εἰς ἐτήσια βραβεῖα ἐκ 40,000 καὶ 50,000 χιλ. φρ.

Διὰ τῶν βραβεῶν τούτων θὰ ἀμείβωνται τὰ καλλίτερα λυρικά καὶ δραματικά ἔργα κατόπιν διαγωνισμοῦ καὶ θὰ ἀναβιβάζωνται ἢ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἐθνικοῦ θεάτρου, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀπερᾶ τῆς Βουδαπέστης.

ΑΜΕΡΙΚΗ.— Οἱ μεγαλείτεροι κατασκευασταὶ κλειδοκυμβάλων ἐδήλωσαν ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ παύσουν νὰ διοργανώσουν εἰς βῆρος των συναυλίας, συμβαλλόμενοι μὲ διασήμους καλλιτέχνους ὅπως ρεκλαμάρουν τὰ κλειδοκύμβά των καθόσον ὑπάρχει φόβος μὴ καταστραφῶσιν οὗτοι τελείως.

Τοῦ λοιποῦ ἡ διαφήμισις θὰ γίνεται μόνον διὰ τοῦ τύπου.

ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ.— Ἡ τελευταία θεατρικὴ περίοδος 1908—9 τῆς Ὀπερᾶ, ἔκλεισε μὲ ἔλλειμμα 300,000 φρ.

ΚΩΝ ΠΟΛΙΣ.— Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἰδρύσῃ Ὀδεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ εἶνε τὸ πρῶτον μουσικὸν ἴδρυμα τῆς Τουρκίας. Ὁ νέος Σουλτάνος εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐφάνη εὐνοϊκὸς εἰς τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον τῷ ὑπέβαλον.

ΚΡΑΚΟΒΙΑ.— Ὁ μέγας κλειδοκυμβαλιστὴς Ἰγνάτιος Παντερέβσκη ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ μέγας πατριώτης ἐδώρησεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἔφιππον ἀνδριάντα τοῦ Πολωνοῦ βασιλέως Jagelon Uladislau V ὅστις πρὸ 500 ἐτῶν τὴν 15 Ἰουλίου 1410 εἰσήλθεν εἰς Πρωσσίαν καὶ διεμέλισε τεσσαράκοντα χιλιάδας Ἰππότης Τεύτονας.

Ὁ μέγας καλλιτέχνης παρήγγειλε τὸν ἀνδριάντα εἰς τὸν Πολωνὸν γλύπτην Βιβάκη. Θὰ στοιχίσῃ 400,000 φρ. καὶ θὰ ἐγκαινιασθῇ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτῶν, αἵτινες θὰ λάβωσι χώραν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐν Κρακοβίᾳ, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τούτου.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ.— Ὁ Γουσταῦος Μάλλερ

διευθυντῆς τῶν συμφωνικῶν συναυλιῶν, καταγίνεται τώρα εἰς τὴν σύνθεσιν ἐνὸς λυρικοῦ δράματος «Thesée», οὗτινος ἔγραψεν ὁ ἴδιος καὶ τὸ λιμπρέττο. Τὸ ἔργον τοῦτο θὰ εἶνε τὸ πρῶτον δραματικὸν τοῦ διασήμου ἀρχιμουσικοῦ.

ΠΡΑΓΑ.— Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως ταύτης προσέθηκεν ἐπὶ πλέον τὴν ἔδραν τῆς μουσικῆς θεωρίας καὶ τῶν ὀργάνων. Τὸ μάθημα τοῦτο ἀνετέθη εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Ἐρ. Ρίτς οὗτινος τὰ ἔργα ἐπὶ τῆς ἀρχαιολογίας τῆς μουσικῆς καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς λαϊκῆς γερμανικῆς μελωδίας ἔχουσιν ἐκτιμηθῆ δεόντως. Τὰ Πανεπιστήμια, Βιέννης, Βερολίνου καὶ Λειψίας πρὸ πολλοῦ ἀναφέρουσιν εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας των παρόμοιον μάθημα.

ΡΩΜΗ.— Ἡ πρώτη παράστασις τοῦ ἔργου «Μαία» τοῦ μουσουργοῦ Λεονκαβάλλο ἐδόθη τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα εἰς τὸ θέατρον Κοστάντση ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μασκάνη. Τὸ ἔργον τοῦτο φαίνεται ὅτι ἀπέτυχεν ἐντελῶς, καθόσον τὸ κοινὸν τὸ ἀπεδοκίμασε διὰ δαιμονιωδῶν συριγμάτων.

ΚΟΠΕΝΧΑΓΗ.— Τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ὅπου ἐδίδετο ἡ γενικὴ δοκιμὴ τοῦ ἔργου «Πατὴρ καὶ υἱὸς» τοῦ συγγραφέως Γουσταῦου Ἐσμαν, καθ' ὃν χρόνον εἰσήρχοντο οἱ καλλιτέχναι εἰς τὸ θέατρον, μία γυνὴ εἰσελθοῦσα εἰς τὰ παρασκήνια διὰ πολυκρότου τὸ ὁποῖον ἔσυρε κατὰ τοῦ συγγραφέως ἀφήκεν αὐτὸν ἄπνον, διὰ τὸν λόγον ὅτι οὗτος τὴν ἐγκατέλιπε διακόψας πᾶσαν μετ' αὐτῆς σχέσιν κατόπιν ἐρωτικῶν λόγων.

ΡΩΜΗ.— «Καλλιτεχνικὸν αἷμα» εἶναι ὁ τίτλος μιᾶς νέας Βιεννέζικης Ὀπερέτας ἣτις ἐδόθη εἰς τὸ θέατρον Κυρίνω διὰ πρῶτην φορὰν ἐν Ἰταλίᾳ. Ἡ δευτέρα πρᾶξις εἶναι ἡ καλλιτέρα. Ἡ μουσικὴ δὲν εἶναι

ἐντελῶς πρωτότυπος, ἀλλὰ εἶναι εὐκόλος καὶ πνευματώδης.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Ὁ Λόρδος Δήμαρχος ἔκαμε ἔκκλησιν πρὸς τοὺς συμπολίτας του δι' ἧς τοὺς ὑποχρεοῖ ὅπως συντελέσωσιν εἰς τὴν Ἐθνικὴν εἰσφορὰν, ἣτις ἐνεργεῖται διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ θεάτρου τοῦ Σαίξπηρ. Ὡσαύτως ὑπέβαλεν ὅτι τὸ οἰκόπεδον θὰ στοιχίσῃ δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια φρ. ἡ κατασκευὴ τοῦ ὅλου ἔργου τρία ἑκατομμύρια διακοσίας πενήκοντα χιλιάδας φρ. καὶ ἡ προικοδότησις 6,250.000 φρ., ἣτοι ἐν ὅλῳ 12.500,000 φράγκα.

ΒΙΕΝΝΗ.— Ἡ φιλαρμονικὴ Ὀρχήστρα θὰ ἐορτάσῃ τὸν προσεχῆ Μάρτιον τὴν πενήκονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ διοργανοθῶσι δύο μεγάλαι ἐορταὶ εἰς τὰς ὁποίας θὰ προσκληθῶσιν οἱ ἐπισημότεροι ἀρχιμουσικοὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

ΤΕΡΓΕΣΤΗ.— Εἰς τὸ θέατρον Βέρδη κατὰ τὴν ἐφετεινὴν χειμερινὴν περίοδον δὲν θὰ ἀκουσθῇ ποσῶς μουσικῆ, καθόσον τὸ Δημ. Συμβούλιον δὲν ἐψήφισε τὴν ἐκ τεσσαράκοντα χιλιάδων κορωνῶν ἐπιχορηγήσιν. Πίστασις μόνον ἐκ πέντε χιλ. κορωνῶν θὰ ἐξασφαλίσῃ μερικὰς λαϊκὰς παραστάσεις δραματικῶν ἔργων.

ΤΟΥΡΙΝΟΝ.— Εἰς τὸ θέατρον «Ρέτζιο» ἐδόθη τὸ μελόδραμα τοῦ Μασενὲ ἢ «Ἡρωιδιάς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σεραφίνη. Ἡ ὑψίφωνος Φαρνέτη ὑπῆρξεν ὑπέροχος. Τὸ Κοινὸν ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν συνθέτην, ἀλλ' οὗτος ἀδιαθετῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ προσέλθῃ.

ΡΩΜΗ.— Διαπραγματεύσεις διεξάγονται μετὰ τοῦ Πέτρου Μασκάνη ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ θεάτρου «Σκάλα» ἐν

Μιλάνω, συνεπεία τῆς ἐπιτυχίας του με τὸν «Τριστάν» τοῦ Βάγνερ.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ. — Ἡ ὀρχήστρα τῶν μεγάλων συναυλιῶν Λαμουραί, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Καμίλου Σεβιγιάρ, ἐξετέλεσε μετὰ περισσῆς ἐπιτυχίας τὴν νέαν σύνθεσιν τοῦ κ. Ἀρμάνδου Μαροζικ, καθηγητοῦ τῆς Ἀντιστίξεως καὶ διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ καταστήματος Λεντόσκ μία σονάτα διὰ κλειδοκύμβαλον καὶ βιολίον, τοῦ ἰδίου συνθέτου, ἣτις εἶνε ἡ καλλιτέρα τῆς νεωτέρας σχολῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ὁ δὲ ἐκδότης Ματῶ ἐδημοσίευσεν τέσσαρα ἔργα τοῦ ἰδίου διὰ κλειδοκύμβαλον: α') «Εἰς τὸ λυκόφως» β') «Σκέρτσο», γ') «Τὰ παράπονα τοῦ Ἀτὺς» καὶ γ' «Ἐλφ», καθὼς καὶ δύο μελωδίας «Νὰ σὰς ᾠῶ με λόγια τραγουδιστὰ» καὶ «Ἡ ψυχὴ ἄλλοτε».

Δρέδνη. — Ὁ πρῶτος διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας τοῦ θεάτρου «Ρεζιντένς» Ροδόρφος Ντέλινγκαρ παρεφρόνησεν αἰφνιδίως καθ' ὃν χρόνον διηύθυνε τὴν ὀρχήστραν τοῦ μελοδράματος.

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΒΑΓΝΕΡ

Εἰς τὸ παρελθὸν τεῦχος ἐγράψαμεν λεπτομερείας ἐνδιαφερούσας ἐπὶ τοῦ χειρογράφου τοῦ «Vaisseau Fantôme» ὡς καὶ τὰς ἀπελπιστικὰς σημειώσεις ἃς ὁ ἐπιφανὴς μουσικὸς εἶχε χαράξει ἐπὶ τοῦ περιθωρίου τοῦ ἡμερολογίου του.

Εἶναι περίεργον ἂν συγκρίνη τις τὸ χειρόγραφον τοῦτο, ἔνθα ἡ ἀπαισία λέξις δυστυχία εἶναι γεγραμμένη εἰς τὸ τέλος ἐκάστης πράξεως, μετὰ τὸ τῆς «Βαλκυρῆ» ὅπου οὔτε ἡ ἐλαχίστη διόρθωσις ὑπάρχει οὔτε ἀπλῆ τις γραμμὴ, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἔχει γραφῆ μετὰ τὴν χρυσοῦν γραφίδα ἣτις ἐδωρήθη

εἰς τὸν Βάγνερ παρὰ τῆς Κας Ματθίλδης Βεσενδόνη.

Συνεπῶς ποίαν ὁδὸν διέτρεξεν ἀπὸ Μεδον ὅπου ὁ Βάγνερ ἐπεράτωσε τὸ «Vaisseau Fantôme» μέχρι τοῦ Μονάχου καὶ τῶν ἐνδόξων ἐτῶν τῆς Τετραλογίας! Τὰ χειρόγραφα τοῦ Βάγνερ ὑπῆρξαν, κατ' ἀρχὰς ἡ ἰδιοκτησία Λουδοβίκου τοῦ II τῆς Βαυαρίας. Σήμερον τὸ πλεῖστον ἐξ αὐτῶν διατηροῦνται εἰς τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Μονάχου. Τὰ μερολόγια τῶν ἔργων, «ὁ Χρυσὸς τοῦ Ρήνου» καὶ ἡ «Βαλκυρῆ» τὰ εἶχε δώσει ὡς ἐνέχυρον εἰς τὴν οἰκογένειαν Βεζεντόνη ἣτις τῷ εἶχε δώσει ἀρκετὰ χρηματικὰ ποσὰ ἀπέναντι τῶν ἔργων τούτων.

Κατὰ τὴν 31 Ἰουλίου τοῦ 1865 ὁ Βάγνερ κατώρθωσε νὰ καταβάλλῃ εἰς τὴν ἐν λόγῳ οἰκογένειαν τὰ δανεισθέντα ποσὰ καὶ νὰ ζητήσῃ τὰ ἔργα του ἵνα τὰ δωρήσῃ εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Βαυαρίας· δι' ἐπιστολῆς του δὲ τῆς 28 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἠδωχάριστησεν ὅλους τοὺς φίλους του διὰ τὰς βοηθείας ἃς τῷ παρέσχον. Ὁλόκληρον τὸ μερολόγιον τοῦ «Σύγκρηδ» διατηρεῖται εἰς τὸ Μπαϊρόυτ, καθὼς καὶ τὸ τοῦ ἔργου τὸ «Λυκαυγὲς τῶν θεῶν» εἰς τρεῖς τόμους ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «Ἐκφρασις σεβασμοῦ τῆς 25 Αὐγούστου 1870. Οἱ τρεῖς οὗτοι τόμοι εἶναι δεμένοι μετὰ κυανοῦν βελουδοῦ.

Τέλος τὸ χειρόγραφον τοῦ ἔργου «Maitres Chanteurs» διατηρεῖται εἰς τὸ γερμανικὸν ἐθνικὸν Μουσεῖον τῆς Νουρεμβέργης. Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς πεντηκονταετηρίδος του.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΠΕΛΛΙΝΗ

Ὁ μουσουργὸς Μπελλίνη δι' ἐπιστολῆς του ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ πρώτη παράστασις τοῦ ἔργου τοῦ «Νόρμα» ἔσχε οἰκτρὰν ἀπο-

τυχίαν. Ἡ «Νόρμα» ἀνεβιβάσθη διὰ πρῶτην φορὰν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου «Σκάλα» ἐν Μιλάνῳ· ἔτυχε δὲ τοιαύτης ἀποδοκίμασις, ὥστε ὁ Μπελλίνη τὴν ἐπομένην τῆς παραστάσεως τελείως ἀπογοητευμένος ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ πρὸς τινὰ φίλον του τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

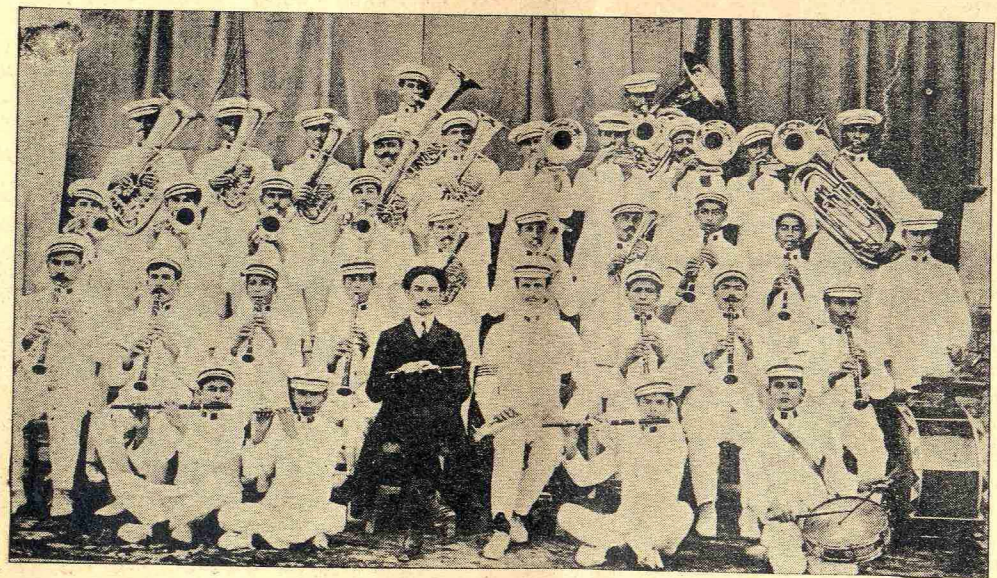
«Σοὶ γράφω ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ὀδύνης, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ σοὶ ἐκφράσω καὶ τὴν ὁποίαν σὺ μόνος εἰμπορεῖς νὰ ἐννοήσῃς. Ἔρχομαι ἀπὸ τὸ Μιλάνον. Πρῶτη παράστασις τῆς Νόρμας. Θὰ τὸ ἐπίστευες; Ἀποτυχία! Ἀποτυχία! Πανηγυρικὴ ἀποτυχία!.. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ κοινὸν ἦτο πολὺ ἀσθηρὸν. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἦλθεν ἐπίτηδες γιὰ νὰ μὲ κρίνῃ (καὶ ἂν δὲν ἀπατώμαι μετὰ μεγάλην προθυμίαν.) δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω τί εἶχον πάθει οἱ ἀγαπητέ μου Μιλανέζοι οἱ ὁποιοὶ μετὰ τὴν χαρὰν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν εἰς τὴν καρδίαν ἐπεδοκίμασαν τὰ ἔργα μου ὁ «Πειρατής», ἡ «Ξένη», καὶ ἡ «Ὑπνοβάτης» ἐνόμιζα ὅτι μετὰ τὴν

Νόρμα θὰ τοῖς ἐπαρουσίαζα μία ἀδελφὴν ἀνταξίαν τῶν ἐν λόγῳ ἔργων! Δυστυχῶς δὲν συνέβη οὕτω. Ἡπατήθην, ἐπλαγήθην, ἡ πρόγνωσίς μου καὶ αἱ ἐλπίδες μου διεψεύσθησαν. Καὶ ἐν τούτοις θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἂν μποροῦσα νὰ συνθέτω παρόμοια ἔργα καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλὰ φεῦ! εἰς τὰ θεατρικὰ ἔργα, τὸ κοινὸν εἶνε ὁ ὑπέρτατος κριτής. Ἐλπίζω νὰ ἀναιρέσω τὴν κατ' ἐμοῦ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, καὶ τότε μόνον, ἂν τὸ κοινὸν ἐννοήσῃ τὴν προσπάθειάν μου τοῦ νὰ ἀνακηρύξω τὴν Νόρμαν ὡς τὸ καλλίτερον τῶν ἔργων μου».

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὠμίλει ὁ Μπελλίνη μετὰ τὴν πλέον συγκινητικὴν μετριοφροσύνην περὶ τῆς καλλιτέρας συνθέσεώς του.

Ο ΣΑΝΤΕΚΛΑΪΡ ΤΟΥ ΡΟΣΤΑΝ

Ὁλος ὁ Παρισινὸς τύπος ἔγραψεν ἐν ἐκτάσει ἐνθουσιαστικῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς πρώτης παραστάσεως τοῦ «Σαντεκλαίρ» εἰς τὸ Παρίσι ἐν τῷ θεάτρῳ Πόρτ Σαιν-

Ἡ Φιλαρμονικὴ μουσικὴ Λεμεσοῦ τῆς Κύπρου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ἀλεξ. Καλλιγέρη διπλωματούχου τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.

Μαρτέν. Ἐὰν κρίνῃ ὁμως κανείς ἐκ τῶν ἀνταποκρίσεων τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιτυχία του ὡς δραματικοῦ ἔργου εἶναι ἀμφίβολος. Ἐχει πράγματι κατὰ τὴν γνώμην τῶν διασημοτέρων κριτικῶν τὸ νέον ἔργον τοῦ Ροστάν μεγίστας ἀρετάς, ἰδίᾳ ὡς φιλολογικὸν ἔργον, ὡς θεατρικὸν ὁμως, ὡς παράστασις ἀπὸ σκηνῆς, εἶναι συζητήσιμον. Ὁ Μέγας κοινωνιολόγος καὶ διάσημος κριτικὸς Μάξ Νορδάου περιγράφων ἐν τῷ «Νέῳ Ἐλευθέρω Τύπῳ» τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ «Σαντεκλαίρ» εἰς ἣν παρευρέθη ἀποφαίνεται ὅτι τὸ ἔργον δὲν θὰ β α σ ι λ ε ὕ σ η ἐ π ἰ π ο λ ὺ ἐ π ἰ τ ῆ ς σ κ η ν ῆ ς καίτοι ἴσως οἱ στίχοι του θὰ διαβάζονται ἐπὶ τινα χρόνον ὑπὸ ὤρισμένων κύκλων.

Εἰς τὴν πρώτην παράστασιν ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὸ κοινὸν μετὰ τὴν «γενικὴν δοκιμὴν» δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐλαχίστη θέσις κενῆ. Αἱ εἰσπράξεις ἀνήλθον εἰς 70 χιλ. φρ. Ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν ἐπομένην ἐσπέραν· αἱ δύο πρῶται πράξεις ἐχειροκροτήθησαν ἐνθουσιωδῶς. Εἰς τὴν τρίτην τὸ κοινὸν ἐδικάστη καὶ μία κάποια δυσφορία ἐπεκράτησεν. Ἡ τετάρτη ὁμως ὑπῆρξεν ἀληθῆς θριαμβος. Ὡς πληροφοροῦμεθα ὁ δεύτερος θίασος τοῦ παρεσκευάσθη ἀπὸ τὸ θέατρον «Σαιν Μαρτέν» ἤρχισε μεγάλην τουρνὲ εἰς τὰς πρῶτους εὐούσας τῆς Εὐρώπης.

Θὰ περάσῃ λοιπὸν καὶ ἀπ' ἐδῶ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι θὰ εὐτυχίσουν νὰ ἀκούσουν τὸ κ ο κ ο ρ ἰ κ ο τοῦ Σαντεκλαίρ καὶ τὴν δεσποινίδα Φασιανὴν ἐρωμένην τοῦ πετεινοῦ τῶν πετεινῶν Σαντεκλαίρ. Θὰ δώσῃ δύο παραστάσεις εἰς τὸ «Βασιλικόν» τὴν 23 καὶ 24 τρέχοντος. Ἡ δευτέρα παράστασις θὰ εἶνε ὁ Συραννὸ δὲ Μπερζεράκ τοῦ Ροστάν.

ΓΥΝΗ ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΣ

Ἴδου γεγοιὸς ἀρετὰ σπάνιον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μουσικῆς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδρυτοῦ τῶν συμ-

φωνικῶν συναυλιῶν ἐν Αἰλῆ κ. Μακέ, ἡ σύζυγός του ἀπεφάσισε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς συναυλίας ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν της, ἡ δὲ τόλμη της ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ὅντως ἡ Φιλαρμονικὴ τῆς Πράγας συνελήθη μετὰ τῆς κ. Μακέ, ὅπως διευθύνῃ συναυλίαν τιὰ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βοημίας. Ἄμα τῇ ἐνάρξει τῶν πρώτων μέτρων, τὸ ἀκροατήριον ἐλήσμονησε καθ' ὁλοκληρίαν ὅτι εἰς τὸ ἀναλόγιον τοῦ ἀρχιμουσικοῦ εὐρίσκειτο γυνὴ καὶ δι' ἐπενφημιῶν καὶ χειροκροτημάτων, ἐπεδοκίμασε τὴν ἀκρίβειαν, τὴν δύναμιν, τὴν μουσικὴν εὐφυΐαν ὡς καὶ τὴν θέλησιν, ἣν ἡ κυρία Μακέ ἐπέβαλλεν εἰς ὅλους τοὺς ἐκτελεστάς. Ἡ χάρις τῶν κινήσεών της καὶ ἡ ἐν γένει ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δυσχεροῦς ταύτης ἐργασίας, ἐπὶ τοσοῦτον ἔθελξε τὸ κοινόν, ὥστε πλέον τοῦ τετάρτου τῆς ὥρας ἐχειροκροτοῦ τὴν χειροκροτημένην καλλιτέχνηδα.

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΟΥ κ. ΜΑΡΣΙΚ

Τὴν 8ην Φεβρουαρίου θὰ δοθῇ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὁδείου συναυλία τῆς ὁποίας τὸ πρόγραμμα θὰ ἀποτελῆται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ συνθέσεις τοῦ κ. Α. Μαρσίκ διευθυντοῦ τῆς Ὁρχήστρας καὶ καθηγητοῦ τῆς Ἀντιστιζέως εἰς τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν συναυλίαν ταύτην θὰ συμμετάσχωσιν ἡ Κα Φεράλδη, ὁ κ. Βασενχόβεν, ὁ κ. Μπουστίντουη καὶ αἱ τάξεις τῆς Μονωδίας τῶν Κων Φεράλδη, Φωκᾶ καὶ Γεννάδη· τὴν διὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου συνοδείαν ἀνέλαβεν ὁ κ. Θ. Πίνδιος. Τὸ πρόγραμμα ἐκλεκτότατον ἀποτελεῖται ἀπὸ συνθέσεις διὰ κλειδοκ. βιολίον, ἄσμα καὶ χορῶδιαν.

Τὴν συναυλίαν ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν του ὁ Πρέσβυς τῆς Γαλλίας κ. Deville.

ΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΤΟΥ ὉΔΕΙΟΥ

Πολλάκις ἔγραφα περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν συναυλιῶν τοῦ Ὁδείου καὶ ἰδίᾳ τῆς Ὁρχήστρας, ἣτις πράγματι χάρις εἰς τὴν δεξιὰν διεύθυνσιν τοῦ κ. Α. Μαρσίκ ἐπέφερε θαυμασία ἀποτελέσματα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τελείαν ἀπόδοσιν τῶν κλασικῶν ἔργων Μπετόβεν, Μότσαρτ, Βάγνερ κλπ.

Συνεπῶς θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω τὰς λεπτομερείας· θὰ ἀναφέρω μόνον ἐνταῦθα ὀλίγα τιὰ περὶ τῶν διαφόρων σολιστ οἴτινες ἔλαβον μέρος κατὰ τὰς δύο τελευταίας συναυλίας.

Καὶ εἰς μὲν τὴν συναυλίαν τῆς 17. Ἰανουαρίου ἡ διακεκριμένη ὑψίφωνος καὶ καθηγήτρια τοῦ Ὁδείου κ. Ν. Φωκᾶ ἀπέδωκε μὲ μεγάλην τέχνην καὶ εὐστροφίαν φωνῆς τὰ ἔργα τῶν Μότσαρτ καὶ Μπετόβεν καταθέλξασα χωρὶς ὑπερβολὴν τὸ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὅπου ἡ κ. Φωκᾶ παρουσιάζεται εἰς τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν ὡς πιστὴ διερμηνεύς καὶ τελείως κάτοχος τῆς τέχνης τοῦ ἄσματος.

Κατόπιν ὁ Αὐστραλὸς βιολιστῆς κ. Λούντλωβ ἐξέτελεσε πολὺ καλὰ τὸ Κοντσέρτο τοῦ Μπρούχ διὰ βιολίον τῆ συνοδείᾳ Ὁρχήστρας.

Εἰς δὲ τὴν συναυλίαν τῆς 31 Ἰανουαρίου ἔκαμαν τὴν ἐμφανισίν των τρεῖς καλλιτέχνιδες γνωστόταται εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον.

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις κατὰ σειρὰν τοῦ προγράμματος ἦτο ἡ Δις Λήδα Εὐλαμπίου, ἡ ὁποία ὅταν ἤρχισε νὰ ἐκτελῇ τὸ εἰς λά

ἔλασσον κοντσέρτο τοῦ Γκρηγκ συνοδευομένη ἀπὸ τὴν Ὁρχήστραν, μία ἀρμονία ἀρρητος μία μελωδία ἐπλημύρισαν τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὁδείου· δὲν ἦτο ἀπλὴ ἐκτέλεσις ἐκείνη· ἦτο μουσικὴ ἐν συνδυασμῷ μὲ ποίησιν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται καὶ τὸ ὁποῖον λείπει ἀπὸ πολλοὺς ἐκτελεστάς συνηθέστατα. Ἀφελῆς, μετριόφρων, χωρὶς πολλὰ καμώματα καὶ ἐπιδείξεις· μὲ δύο λέξεις ἀληθῆς καλλιτέχνις.

Κατόπιν ἡ κ. Εἰρ. Σκέπερ ἔψαλε μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν της τὰς θεότητας τῆς Στυγὸς ἐκ τῆς Ἀλκῆστιδος τοῦ Γκλουκ καὶ τὴν νύκτα τοῦ Μπῶμ· δὲν θὰ θεωρηθῶ ὑπερβολικὸς ἂν εἶπω ὅτι ἡ φωνὴ της θέλγει, συγκινεῖ καὶ τοὺς πλέον βεβήλους· ἔλαβε πολλάκις μέρος εἰς διαφόρους συναυλίας, ὅπουδήποτε καὶ ἂν ἠκούσθη πάντοτε ἐσημείωσε καὶ ἀπὸ μίαν ζηλευτὴν ἐπιτυχίαν, αὐτὸ ἀποδεικνύει πῶς ἐκεῖνο ποῦ ψάλλει τὸ αἰσθάνεται γιὰ αὐτὸ καὶ τὸ ἐκτελεῖ. Ἐγὼ νομίζω πῶς ἔνα τέτοιο χάρισμα εἶναι σποῦδαῖον προσὸν γιὰ μιὰ καλλιτέχνηδα.

Ἐν τέλει ἡ χαριτωμένη κ. Ματθ. Βασενχόβεν μὲ τὸ ποιητικὸν καὶ μελωδικὸν ὄργανόν της ἐξέτελεσε τὸ Κοντσέρτο τοῦ Πιερνὲ μὲ μεγάλην ἀκρίβειαν καὶ χρωματισμόν. Ἐπίσης ἔχει ἀκουσθῆ καὶ εἰς ἄλλας συναυλίας ὅπου κατενεθούσασε τοὺς παρισταμένους. Εἶναι πράγματι καλλιτέχνις καὶ διακρίνεται διὰ τὸν ρυθμόν, τὸν χρωματισμόν καὶ τὴν διαύγειαν ἐν τῇ ἐκτέλει.

Σ. Μ.

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ ΒΓΑΙΝΕΙ

Η "ΔΑΦΝΗ,"

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΥΕΦΘΥΝΤΗΣ: ΣΠΥΡΟΣ Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Δόρον 6 πλατεία Όμονοίας
ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ © Έσωτερ. δρ. 5
© Έξωτερ. φρ. 8

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

οί γνωστότεροι Έλληνες λόγιοι

Με μία δεκάρα κάθε Πέμπτη παρακολουθείτε όλην την φιλολογικήν κίνησιν τής Ελλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

Καταθέσεις τραπεζικά γραμμάτια Τροποποιηθείσης τής κλίμακος των τόκων των εἰς τραπεζικά γραμμάτια νέων εντόκων καταθέσεων εν όψει ή επί προθεσμία, δηλοποιείται, ότι από 15 Απριλίου 1909 ή Έθνική Τράπεζα τής Ελλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι και τοῖς Υποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζικά γραμμάτια αποδοτέας εν όψει ή εν ώρισμένη προθεσμία επί τόκῳ :

1 1)2 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά τὰς εν ὄψει αποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10,000, πέρα του ποσοῦ τούτου του τόκου ὀριζομένου εἰς 1 ταῖς 0)0 κατ' έτος. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ και εἰς ἀνοικτόν λογαριασμόν, παραδιδόμενου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ και βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά τὰν καταθέσεις τὰς αποδοτέας μετὰ ἑξ μῆνας τουλάχιστον.

2 1)2 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά τὰς και καταθέσεις τὰς αποδοτέας μετὰ εν έτος τουλάχιστον.

ΤΥΠΟΙΣ "ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ",

Όδὸς Σοφοκλέους 1

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

"Έτος Έννατον

Διευθυντής : Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μελέται φιλολογικαὶ και καλλιτεχνικαί.— Συνεργασία ἐγκρίτων λογίων.— Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων και ζένων καλλιτεχνῶν.

Συνδρομὴ ἔτησίᾳ φρ. 12.

Γραφεῖα ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.

3 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά τὰς καταθέσεις τὰς αποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τουλάχιστον.

3 1 2 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά τὰς καταθέσεις τὰς αποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τουλάχιστον.

4 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά τὰς καταθέσεις τὰς αποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τουλάχιστον ὡς και διά τὰς πέρα των πέντε έτων, ή τὰς διαρκείας,

Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἐπι ἐντόκῳ καταθέσεις εἰς χρυσόν, ήτοι εἰς φράγκα και λίρας Ἀγγλίας, αποδοτέας εν ώρισμένη προθεσμία ή διαρκείας επί τόκῳ :

1 1)2 ταῖς 0)0 κατ' έτος διά καταθ. 6 μ. τουλ.

2 " " " " " " 1 έτους

2 1)2 " " " " " " 2 έτων

3 " " " " " " 4 "

4 " " " " " " 5 "

Αἱ ὁμολογίαι των εντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν του καταθέτου ὀνομαστικαὶ ή ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον και οἱ τόκοι των ὁμολογιῶν πληρώνονται παρά τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι και τῇ αἰτήσῃ του καταθέτου παρά τοῖς Υποκαταστήμασι τής Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ή καταθέσεις.

ΔΟΚΙΜΑΣΑΤΕ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ ΣΑΣ

ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΕΣ ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ 1910

1.000.000 ΔΡΑΧΜΑΙ ΚΕΡΔΗ

Α'. ΚΛΗΡΩΣΙΣ : 28 Φεβρουαρίου (13 Μαρτίου) 1910

ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΚΛΗΡΩΣΙΝ Έκδίδονται 100,000 γραμμάτια αξίας δραχ. 400,000
Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμμάτια αξίας δραχ. 200,000

Διά τὴν κλήρωσιν τῆς 28 Φεβρουαρίου 1910 ἐξεδόθησαν ἐπ' αὐξοῖνα ἀριθμ. 1—25,000 ΑΚΕΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος ἡμῶμενα ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΔΡΑΧΜΑΣ και ἐπ' αὐξοῖνα ἀριθμ. 25,001—100,000 ΤΕΤΑΡΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ ἡμῶμενα ΜΙΑΣ ΔΡΑΧΜΗΣ και παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ

1	εἰς	80,000	80,000
1	εἰς	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000

2000 200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 28 Φεβρουαρίου, (13 Μαρτίου) 1910, δευτέρα τῇ 25 Ἀπριλίου (8 Μαΐου) 1910, ή τρίτη τῇ 27 Ἰουνίου (10 Ἰουλίου) ή 1910 ή τετάρτη κλήρωσις τῇ 31 Ὀκτωβρίου (13 Νοεμβρίου) 1910 και ή πέμπτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1910 (13 Ἰανουαρίου 1911).

Διά πᾶσαν πληροφορίαν ή ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἑθνικοῦ Στόλου και τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

Σιγαρέτα και καπνά γνήσια άβλα-
βή 'Αρίστης ποιότητος τὸ «Κάϊρον»

ΗΛΙΑ Β. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ

Διασταύρωσις
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

ΝΙΚ. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁδοντοϊατρός χειρουργός.

Ὁδὸς Ἑρμοῦ 46

Ι. Β. ΔΕ-ΚΑΡΛΗΣ

Ἐπιδιορθωτὴς κλειδοκυμβάλων και
ὀργάνων ἀνεγνωρισμένους διὰ Βασιλ.
Διατάγματος τῆς Α. Μ. Γεωργίου Α'
Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Ὡς και χορ-
διστῆς τῶν κλειδοκυμβάλων τοῦ Ὠ-
δείου.

Ὁδὸς Ρ. Παλαμῆδου ἀριθ. 2

Πάροδος ὁδοῦ Σαρρῆ

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

& ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΒΕΡΝΙΚΙΩΝ

Μ. Β. ΞΑΝΘΑΚΗ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1845

Ὁδὸς Ντέκα 13 (πλησίον Μητροπόλεως)

ΑΘΗΝΑΙ

Ἄπαντα τὰ εἶδη Ζωγραφικῆς
και Πλαστικῆς ὡς και Μηχανῆς
πυρογραφίας.

	ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΛΗΡΕΣΤΑΤΗ	
ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΦΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΤΛ.	Δ. Π. ΒΑΣΙΛΕΪΔΗΣ ΙΑΤΡΟΣ Ὁ μόνος εἰδικῶς σπουδάσας Φυσικο- θεραπείαν, διευθυντῆς τοῦ ΠΡΩΤΟΥ και ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΥ ἰατρείου Φυσικο- θεραπείας ἐν Ἑλλάδι.	ΚΙΝΗΣΙΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΘΕΡΜΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΤ.
	ΑΡΘΡΙΤΙΚΑ	
	(ἅπασαι αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ ἀρθριτισμοῦ, ἦτοι ρευματισμοί, ἀρτηριοσκληρώ- σεις, ἡμικρανίαι, ἐκζέματα, νευ- ρασθένεια κλ. κλ.)	
	10-12 Π. Μ. ΚΑΙ 3-6 Μ. Μ.	
	3, ΟΔΟΣ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ, 3	
	ΡΑΔΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (ΕΦΑΡΜΟΓΑΙ ΡΑΔΙΟΥ ΚΑ.)	

Δ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ & ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

32 — Ὁδὸς Ἰνίωνος — 32.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΛΕΣΣΑΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

27 — ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — 27

Δ. ΜΟΝΤΕΣΑΝΤΟΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

Διασταύρωσις : Ἀκαδημίας — Θεμι-
στοκλέους ἀριθ. 26.